

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, ह॒रिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठः
(वाक्य सहित)

चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

---

Version Notes:

This is now the current Version 2.0 dated June 30, 2024.

1. This replaces the earlier version 1.1 dated June 30, 2022.
2. This version has been updated with the errors found and reported till June15, 2024.
3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done wherever applicable.
4. Notify your corrections / suggestions etc to our email id "vedavms@gmail.com"

Earlier Versions

1st	Version Number	0.0 dated 31st January 2019
2nd	Version Number	0.0 dated 31st August 2019
3rd	Version Number	1.0 dated 31st December 2020
4th	Version Number	1.1 dated 30th June 2022

Table of Contents

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे चतुर्थ

काण्डं 4

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – पञ्चमचितिशेषनिरूपणं..4

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे चतुर्थं

काण्डं

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – पञ्चमचितिशेषनिरूपणं

TS 4.4.1.1

र॒श्मि॒र॒सि॒ क्ष॒या॒य॒ त्वा॒ क्ष॒यं॑ जि॒न्व॒ प्रे॒ति॒र॒सि॒ ध॒र्मा॒य॒ त्वा॒ ध॒र्मं॑
जि॒न्वा॒न्वि॒ति॒-र॒सि॒ दि॒वे॒ त्वा॒ दि॒वं॑ जि॒न्व॒ स॒न्धि॒-र॒स्य॑न्त॒रि॒क्षाय॑ त्वा॒
ऽन्त॒रि॒क्षं॑ जि॒न्व॒ प्र॒ति॒धि॒र॒सि॒ पृ॒थि॒व्यै॑ त्वा॒ पृ॒थि॒वीं॑ जि॒न्व॒ वि॒ष्टं॑भो॒ऽसि॒
वृ॒ष्ट्यै॑ त्वा॒ वृ॒ष्टिं॑ जि॒न्व॒ प्र॒वा॒ ऽस्य॑हे॒ त्वा॒ ऽह॑र्जि॒न्वा॒नु॒ वा॒ऽसि॒ रा॒त्रि॒यै॑
त्वा॒ रा॒त्रिं॑ जि॒न्वो॒शि॒ग॒सि॒ - [ ] 1

TS 4.4.1.1 - Padam

र॒श्मिः॑ । अ॒सि॒ । क्ष॒या॒य॒ । त्वा॒ । क्ष॒य॑म् । जि॒न्व॒ ।
प्रे॒ति॒रि॒ति॒ प्र॒ - इ॒तिः॑ । अ॒सि॒ । ध॒र्मा॒य॒ । त्वा॒ । ध॒र्म॑म् । जि॒न्व॒ ।
अ॒न्वि॒ति॒रि॒त्य॑नु॒ - इ॒तिः॑ । अ॒सि॒ । दि॒वे॒ । त्वा॒ । दि॒व॑म् । जि॒न्व॒ ।

स॒न्धि॒रिति॑ सं – धिः । अ॒सि । अ॒न्तरि॑क्षाय । त्वा । अ॒न्तरि॑क्षम् ।
जि॒न्व । प्र॒तिधि॑रिति॑ प्र॒ति-धिः । अ॒सि । पृ॒थिव्यै॑ । त्वा । पृ॒थि॒वीम् ।
जि॒न्व । वि॒ष्टंभ॑ इति॑ वि-स्तं॒भः । अ॒सि । वृ॒ष्ट्यै॑ । त्वा । वृ॒ष्टिम् ।
जि॒न्व । प्र॒वेति॑ प्र – वा । अ॒सि । अ॒ह्ने॑ । त्वा । अ॒हः । जि॒न्व ।
अ॒नुवे॑त्यनु – वा । अ॒सि । रा॒त्रियै॑ । त्वा । रा॒त्रिम् । जि॒न्व । उ॒शिक् ।

अ॒सि । 1 (50)

TS 4.4.1.2

वसु॑भ्यस्त्वा वसू॑ज्जिन्व प्र॒केतो॑ऽसि रु॒द्रेभ्य॑स्त्वा रु॒द्राज्जिन्व
सु॒दीति॑रस्यादि॒त्येभ्य॑स्त्वा ऽऽदि॒त्याज्जिन्वौजो॑ऽसि पि॒तृभ्य॑स्त्वा
पि॒तृज्जिन्व॑ तन्तु॑रसि प्र॒जाभ्य॑स्त्वा प्र॒जा जि॒न्व पृ॒तना॑षाडसि
प॒शुभ्य॑स्त्वा प॒शूज्जिन्व॑ रे॒वद॑स्योष॒धीभ्य॑-स्त्वौष॒धीर् जिन्वा॑भिजि॒दसि॑
यु॒क्तग्रा॑वेन्द्रा॒य त्वेन्द्रं॑ जिन्वा॒धिप॑ति-रसि प्रा॒णाय॑ – [ ] 2

TS 4.4.1.2 - Padam

वसु॑भ्य इति॑ वसु – भ्यः । त्वा । वसू॑न् । जि॒न्व । प्र॒केत॑ इति॑
प्र – के॒तः । अ॒सि । रु॒द्रेभ्यः॑ । त्वा । रु॒द्रान् । जि॒न्व ।

सु॒दी॒तिरि॒ति सु॒- दी॒तिः । अ॒सि । आ॒दि॒त्येभ्यः॑ । त्वा । आ॒दि॒त्यान् ।
जि॒न्व । ओजः॑ । अ॒सि । पि॒तृभ्य॑ इति पि॒तृ - भ्यः॑ । त्वा । पि॒तृन् ।
जि॒न्व । तन्तुः॑ । अ॒सि । प्र॒जाभ्य॑ इति प्र - जा॒भ्यः॑ । त्वा ।
प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । जि॒न्व । पृ॒त॒ना॒षाट् । अ॒सि । प॒शुभ्य॑ इति॑
प॒शु - भ्यः॑ । त्वा । प॒शून् । जि॒न्व । रे॒वत् । अ॒सि ।
ओष॑धीभ्य॒ इत्योष॑धि - भ्यः॑ । त्वा । ओष॑धीः । जि॒न्व ।
अ॒भि॒जि॒दि॒त्यभि॑ - जि॒त् । अ॒सि । यु॒क्त॒ग्रा॒वेति॑ यु॒क्त - ग्रा॒वा ।
इन्द्रा॑य । त्वा । इन्द्र॑म् । जि॒न्व । अ॒धि॒प॒तिरि॒त्यधि॑-प॒तिः । अ॒सि ।
प्रा॒णायेति॑ प्र-अ॒नाय॑ । 2 (50)

TS 4.4.1.3

त्वा प्रा॒णं जि॒न्व य॒न्ता ऽस्य॑पा॒नाय॑ त्वा ऽपा॒नं जि॒न्व स॒ꣳस॒र्पोऽसि॑
चक्षु॑षे त्वा चक्षु॑र्जि॒न्व वयो॑धा अ॒सि श्रो॑त्राय त्वा श्रो॑त्रं जि॒न्व
त्रि॒वृ॒दसि॑ प्र॒वृ॒दसि॑ सँवृ॒दसि॑ वि॒वृ॒दसि॑ स॒ꣳरो॒होऽसि॑ नी॒रो॒होऽसि॑
प्र॒रो॒होऽस्य॑नु॒रो॒होऽसि॑ वसु॑कोऽसि॒ वेष॑श्चिर॒सि वस्य॑ष्टिर॒सि ॥ 3

TS 4.4.1.3 - Padam

त्वा । प्रा॒णमि॑ति प्र – अ॒नम् । जि॒न्व । य॒न्ता । अ॒सि ।
अ॒पा॒नाये॑त्यप – अ॒नाय॑ । त्वा । अ॒पा॒नमि॑त्यप – अ॒नम् । जि॒न्व ।
स॒र्प॒ इति॑ सं – सर्पः॑ । अ॒सि । चक्षु॑षे । त्वा । चक्षुः॑ । जि॒न्व ।
वयो॑धा इति॑ वयः – धाः । अ॒सि । श्रो॑त्राय । त्वा । श्रो॑त्रम् । जि॒न्व ।
त्रि॒वृदि॑ति त्रि – वृत् । अ॒सि । प्र॒वृदि॑ति प्र – वृत् । अ॒सि ।
स॒वृदि॑ति सं – वृत् । अ॒सि । वि॒वृदि॑ति वि – वृत् । अ॒सि ।
स॒रो॒ह इति॑ सं – रो॒हः । अ॒सि । नी॒रो॒ह इति॑ निः – रो॒हः ।
अ॒सि । प्र॒रो॒ह इति॑ प्र – रो॒हः । अ॒सि । अ॒नु॒रो॒ह इत्य॑नु – रो॒हः ।
अ॒सि । व॒सु॒कः । अ॒सि । वे॒ष॒श्रि॒रिति॑ वे॒ष – श्रिः॑ । अ॒सि ।
व॒स्य॒ष्टिः । अ॒सि ॥ 3 (43)

(उ॒शि॒ग॒सि – प्रा॒णाय॑ – त्रि॒च॒त्वा॒रि॒श्च॑) (A1)

TS 4.4.2.1

रा॒ज्य॒सि प्रा॒ची दिग्-व॑स॒वस्ते॑ दे॒वा अधि॑पतयो ऽग्नि॒र्हे॒तीनां॑ प्रति॒धर्ता॑
त्रि॒वृत् त्वा स्तो॑मः पृ॒थि॒व्या॒ श्रय॑त्वा॒ज्य-मु॑क्थ-म॒व्यथ॑यथ् स्त॒भ्नातु॑

रथन्तर॑ साम॒ प्रति॑ष्ठित्यै॒ विरा॑डसि॒ दक्षि॑णा दिग् रु॒द्रास्ते॑ दे॒वा
अधि॑पतय॒ इन्द्रो॑ हे॒तीनां॑ प्रति॒धर्ता॑ पञ्चदशस्त्वा॒ स्तोमः॑ पृथि॒व्याꣳ
श्रय॑तु प्रउग-मु॒क्थ-मव्य॑थयत् स्त॒भ्नातु॑ बृ॒हत् साम॒ प्रति॑ष्ठित्यै
सम्रा॑डसि॒ प्रती॑ची दि- [ ] 4

TS 4.4.2.1 - Padam

रा॒ज्ञी॑ । अ॒सि । प्रा॒ची॑ । दिक् । वस॑वः । ते । दे॒वाः । अधि॑पतय॒
इत्य॑धि - प॒तयः॑ । अ॒ग्निः । हे॒तीनाम् । प्रति॑धर्तेति॒ प्रति - ध॒र्ता ।
त्रि॒वृदि॑ति॒ त्रि-वृत् । त्वा । स्तोमः॑ । पृथि॒व्याम् । श्रय॑तु । आ॒ज्यम् ।
उ॒क्थम् । अ॒व्यथ॑यत् । स्त॒भ्नातु॑ । रथ॑न्तरमिति॒ रथं - त॒रम् ।
साम॑ । प्रति॑ष्ठित्या॒ इति॑ प्रति - स्थि॒त्यै । वि॒राडि॑ति॒ वि - राट् ।
अ॒सि । दक्षि॑णा । दिक् । रु॒द्राः । ते । दे॒वाः । अधि॑पतय॒
इत्य॑धि - प॒तयः॑ । इन्द्रः॑ । हे॒तीनाम् । प्रति॑धर्तेति॒ प्रति - ध॒र्ता ।
पञ्च॑दश इति॒ पञ्च - दशः॑ । त्वा । स्तोमः॑ । पृथि॒व्याम् । श्रय॑तु ।
प्रउ॑गम् । उ॒क्थम् । अ॒व्यथ॑यत् । स्त॒भ्नातु॑ । बृ॒हत् । साम॑ ।

प्रति॑ष्ठित्या॒ इति॑ प्रति॑ – स्थि॒त्यै॑ । स॒म्राडि॑ति सं – राट् ।

अ॒सि । प्र॒तीचीं॑ । दिक् । 4 (50)

TS 4.4.2.2

–गा॒दित्यास्ते॑ दे॒वा अधि॑पतयः सोमो॑ हे॒तीनां॑ प्रति॑धर्ता स॒प्तद॒शस्त्वा॑
स्तोमः॑ पृ॒थिव्या॑ꣳ श्रय॑तु मरु॒त्वती॑य–मु॒क्थम॑व्यथयथ् स्त॒भ्नातु॑
वैरू॒पꣳ साम॑ प्रति॑ष्ठित्यै स्व॒राड॒स्युदी॑ची दि॒ग्विश्वे॑ ते दे॒वा
अधि॑पतयो वरु॒णो हे॒तीनां॑ प्रति॑धर्ते॒कवि॑ꣳश–स्त्वा स्तोमः॑ पृ॒थिव्या॑ꣳ
श्रय॑तु निष्के॑व॒ल्य–मु॒क्थ–म॑व्यथयथ् स्त॒भ्नातु॑ वैरा॒जꣳ साम॑
प्रति॑ष्ठित्या अधि॑प॒त्यसि॑ बृ॒हती॑ दिङ् मरु॒तस्ते॑ दे॒वा
अधि॑पतयो – [ ] 5

TS 4.4.2.2 - Padam

आ॒दि॒त्याः । ते । दे॒वाः । अधि॑पतय इत्य॑धि – प॒तयः॑ । सोमः॑ ।
हे॒तीना॑म् । प्रति॑धर्ते॒ति प्रति॑ – धर्ता । स॒प्तद॒श इति॑
स॒प्त – द॒शः । त्वा । स्तोमः॑ । पृ॒थि॒व्याम् । श्रय॑तु । मरु॒त्वती॑यम् ।

उ॒क्थम् । अ॒व्यथ॑यत् । स्त॒भ्ना॒तु । वै॒रूप॑म् । साम॑ । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या
इति॑ प्र॒ति – स्थि॑त्यै । स्वर॑डिति॒ स्व – राट् । अ॒सि । उ॒दी॒ची ।
दिक् । वि॒श्वे॑ । ते । दे॒वाः । अधि॑पतय॒ इत्यधि॑ – प॒तयः॑ । व॒रुणः॑ ।
हे॒ती॒नाम् । प्र॒ति॒ध॒र्तेति॑ प्र॒ति – ध॒र्ता । ए॒क॒वि॒ंश॑ इत्ये॒क–वि॒ंशः॑ ।
त्वा । स्तो॑मः । पृ॒थि॒व्याम् । श्रय॑तु । निष्के॑व॒ल्यम् । उ॒क्थम् ।
अ॒व्यथ॑यत् । स्त॒भ्ना॒तु । वै॒राज॑म् । साम॑ । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या इति॑
प्र॒ति – स्थि॑त्यै । अधि॑प॒त्नीत्यधि॑ – प॒त्नी । अ॒सि । बृ॒ह॒ती ।
दिक् । म॒रुतः॑ । ते । दे॒वाः । अधि॑पतय॒ इत्यधि॑ – प॒तयः॑ । 5 (50)

TS 4.4.2.3

बृ॒ह॒स्पति॑र्हे॒ती॒नां प्र॒ति॒ध॒र्ता त्रि॑णव॒त्रय॑स्त्रि॒ंशौ त्वा॑ स्तो॒मौ
पृ॒थि॒व्याञ् श्रय॑तां वै॒श्वदे॑वाग्नि॒मारु॑ते उ॒क्थे अ॒व्यथ॑यन्ती स्त॒भ्नी॒ताञ्
शा॒क्व॒रै॒वते॑ सा॒म॒नी प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या अ॒न्तरि॑क्षा॒यर्ष॑यस्त्वा प्रथ॒म॒जा
दे॒वेषु॑ दि॒वो मा॒त्रया॑ व॒रि॒णा प्र॑थन्तु वि॒ध॒र्ता चा॒य–म॑धि॒पति॑श्च
ते त्वा॑ स॒र्वे सँ॑वि॒दाना॑ नाक॒स्य पृ॑ष्ठे सु॒व॒र्गे लो॒के
यज॑मानं च सादयन्तु ॥ 6

TS 4.4.2.3 - Padam

बृ॒ह॒स्प॒तिः॑ । हे॒ती॒नाम् । प्र॒ति॒ध॒र्ते॑ति॒ प्रति॑ – ध॒र्ता ।
त्रि॒ण॒व॒त्र॒य॒स्त्रि॒ंश॒वि॒ति॑ त्रि॒ण॒व – त्र॒य॒स्त्रि॒ंशौ॑ । त्वा । स्तो॒मौ॑ ॥
पृ॒थि॒व्याम् । श्र॒य॒ताम् । वै॒श्व॒दे॒वा॒ग्नि॒मा॒रु॒ते॑ इति॑ वै॒श्व॒दे॒व॒-आ॒ग्नि॒मा॒रु॒ते॑ ।
उ॒क्थे॑ इति॑ । अ॒व्य॒थ॒य॒न्ती॑ इति॑ । स्त॒भ्नी॒ताम् । शा॒क्व॒र॒रै॒व॒ते॑ इति॑
शा॒क्व॒र – रै॒व॒ते॑ । सा॒म॒नी॒ इति॑ । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या॒ इति॑ प्र॒ति – स्थि॒त्यै॑ ।
अ॒न्त॒रि॒क्षाय॑ । ऋ॒ष॒यः । त्वा । प्र॒थ॒म॒जा॒ इति॑ प्र॒थ॒म – जाः॑ । दे॒वेषु॑ ।
दि॒वः । मा॒त्र॒या । व॒रि॒णा । प्र॒थ॒न्तु॑ । वि॒ध॒र्ते॑ति॒ वि – ध॒र्ता । च॒ ।
अ॒यम् । अ॒धि॒प॒ति॒रि॒त्य॒धि॒-प॒तिः॑ । च॒ । ते॒ । त्वा । स॒र्वे॑ ॥
सँ॒वि॒दा॒ना॒ इति॑ सं – वि॒दा॒नाः॑ । ना॒क॒स्य॑ । पृ॒ष्ठे । सु॒व॒र्ग॒ इति॑
सु॒वः – गे॑ । लो॒के॑ । य॒ज॒मा॒नम् । च॒ । सा॒द॒य॒न्तु॑ ॥ 6 (40)

(प्र॒ती॒ची॒ दि॒ङ् – म॒रु॒त॒स्ते॑ दे॒वा॒ अ॒धि॒प॒तय॑ – श्व॒त्वा॒रि॒ंश॒च्च॑) (A2)

TS 4.4.3.1

अ॒यं पु॒रो ह॒रि॒केशः॑ सूर्य॑र॒श्मि॒स्तस्य॑ रथ॒गृ॒थ्स॒श्च रथौ॑जाश्च
से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्यौ पु॒ज्जि॒क॒स्थ॒ला च॑ कृ॒त॒स्थ॒ला चा॑प्स॒र॒सौ या॒तु॒धा॒ना॑

हे॒ती र॒क्षाँ॑सि॒ प्रहे॑तिरयं॒ दक्षि॑णा॒ विश्व॑कर्मा॒ तस्य॑ रथस्वनश्च
रथे॑चित्रश्च॒ सेना॑निग्राम॒ण्यौ मे॑नका॒ च सह॑जन्या॒ चा॑प्सरसौ॒
द॒ङ्क्ष॑णवः॒ पश॑वो॒ हेतिः॑ पौरु॒षेयो॒ वधः॑ प्रहे॒तिरयं॒ पश्चा॑द् विश्वव्य॒चा
स्तस्य॑ रथप्रोतश्चासमरथश्च॒ सेना॑निग्राम॒ण्यौ प्र॒म्लो॑चन्ती॒ चा -[ ] 7

TS 4.4.3.1 - Padam

अ॒यम् । पु॒रः । हरि॑केश॒ इति॑ हरि॒ - के॒शः । सूर्य॑रश्मि॒रिति॑
सूर्य॑ - रश्मिः॒ । तस्य॑ । रथ॑गृ॒थ्स इति॑ रथ॒ - गृ॒थ्सः । च ।
रथौ॑जा॒ इति॑ रथ॒ - ओ॒जाः । च । से॒ना॒नि॒ग्राम॒ण्या॒विति॑
से॒ना॒नि॒ - ग्राम॒ण्यौ । पु॒ञ्जि॒क॒स्थ॒लेति॑ पु॒ञ्जि॒क॒ - स्थ॒ला । च ।
कृ॒त॒स्थ॒लेति॑ कृ॒त॒ - स्थ॒ला । च । अ॒प्सर॒सौ । या॒तु॒धा॒ना इति॑
या॒तु॒ - धा॒नाः । हे॒तिः । र॒क्षाँ॑सि । प्रहे॑तिरिति॒ प्र-हे॒तिः । अ॒यम् ।
दक्षि॑णा । विश्व॑कर्मेति॒ विश्व॑ - कर्मा॒ । तस्य॑ । रथ॑स्वन॒ इति॑
रथ॑ - स्वनः॒ । च । रथे॑चित्र॒ इति॑ रथे॒ - चि॒त्रः । च ।
से॒ना॒नि॒ग्राम॒ण्या॒विति॑ से॒ना॒नि॒ - ग्राम॒ण्यौ । मे॑नका॒ च ।
सह॑जन्येति॒ सह॑ - ज॒न्या । च । अ॒प्सर॒सौ । द॒ङ्क्ष॑णवः॒ पश॑वः ।

हे॒तिः । पौ॒रु॒षे॒यः । व॒धः । प्र॒हे॒ति॒रि॒ति॒ प्र – हे॒तिः । अ॒यम् । प॒श्चात् ।
वि॒श्व॒व्य॒चा इति॑ वि॒श्व – व्य॒चाः । तस्य॑ । रथ॑प्रोत इति॑ रथ॑-प्रोतः ।
च । अ॒स॒म॒र॒थ इत्य॑स॒म – रथः॑ । च । से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्य॒वि॒ति॑
से॒ना॒नि – ग्रा॒म॒ण्यौ॑ । प्र॒म्लो॒च॒न्तीति॑ प्र – म्लो॒च॒न्ती । च । 7 (50)

TS 4.4.3.2

नु॒म्लो॒च॒न्ती चा॒प्सर॒सौ सर्पा॑ हे॒तिर् व्या॒घ्राः प्र॒हे॒ति-र॒य-मु॒त्तरा॑त्
सं॒य॑द्व॒सु-स्तस्य॑ से॒न॒जि॒च्च सु॒षे॒णश्च॑ से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्यौ वि॒श्वा॒ची
च घृ॒ता॒ची चा॒प्सर॒सा वा॒पो हे॒तिर् वा॒तः प्र॒हे॒ति र॒यमु॒पर्य॑र् वा॒ग्व-
सु॒स्तस्य॑ ता॒क्ष्य-श्वा॒रि॒ष्ट॒ने॒मिश्च॑ से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्य॒वुर्व॑शी च
पूर्व॑चि॒त्तिश्चा॑-प्सर॒सौ वि॒द्यु॒द्धेति॑-र॒व॒स्फूर्ज॑न् प्र॒हे॒ति-स्ते॒भ्यो
नम॑स्ते नो मृ॒डय॑न्तु ते यं – [ ] 8

TS 4.4.3.2 - Padam

अनु॒म्लो॒च॒न्तीत्य॑नु – म्लो॒च॒न्ती । च । अ॒प्सर॒सौ । सर्पाः॑ । हे॒तिः ।
व्या॒घ्राः । प्र॒हे॒ति॒रि॒ति॒ प्र – हे॒तिः । अ॒यम् । उ॒त्तरा॑दित्यु॒त्-तरा॑त् ।
सं॒य॑द्व॒सुरि॒ति सं॒यत् – व॒सुः । तस्य॑ । से॒न॒जि॒दिति॑ से॒न-जि॑त् ।

च । सु॒षेण॒ इति॑ सु – से॒नः । च । से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्य॒ा॒वि॒ति॑
से॒ना॒नि – ग्रा॒म॒ण्यौ॑ । वि॒श्वा॒ची॑ । च । घृ॒ता॒ची॑ । च । अ॒प्स॒र॒सौ॑ ।
आ॒पः । हे॒तिः । वा॒तः । प्र॒हे॒ति॒रि॒ति॒ प्र – हे॒तिः । अ॒य॒म् । उ॒परि॑ ।
अ॒र्वा॒ग्व॒सु॒रि॒त्य॒र्वाक् – व॒सुः । त॒स्य॑ । ता॒क्ष॒र्यः॑ । च ।
अ॒रि॒ष्ट॒ने॒मि॒रि॒त्य॒रि॒ष्ट – ने॒मिः । च । से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्य॒ा॒वि॒ति॑
से॒ना॒नि – ग्रा॒म॒ण्यौ॑ । उ॒र्व॒शी॑ । च । पू॒र्व॒चि॒त्ति॒रि॒ति॒ पू॒र्व – चि॒त्तिः॑ ।
च । अ॒प्स॒र॒सौ॑ । वि॒द्यु॒दि॒ति॒ वि – द्यु॒त् । हे॒तिः ।
अ॒व॒स्फूर्ज॑न्नित्यव – स्फूर्ज॑न् । प्र॒हे॒ति॒रि॒ति॒ प्र – हे॒तिः । ते॒भ्यः॑ ।
न॒मः । ते । नः । मृ॒ड॒य॒न्तु॑ । ते । य॒म् । 8 (50)

TS 4.4.3.3

द्वि॒ष्मो॒ यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं॒ वो॒ जं॒भे॒ द॒धा॒म्या॒यो-स्त्वा॒ स॒द॒ने॒ सा॒द॒या॒म्य॒व॒त॑
इ॒च्छा॒या॒यां॑ न॒मः॑ स॒मु॒द्रा॒य॒ न॒मः॑ स॒मु॒द्र॒स्य॒ चक्ष॑से॒ पर॑मे॒ष्ठी॒ त्वा॒ सा॒द॒य॒तु॑
दि॒वः॒ पृ॒ष्ठे॒ व्य॑च॒स्व॒तीं॑ प्र॒थ॒स्व॒तीं॑ वि॒भू॒म॒तीं॑ प्र॒भू॒म॒तीं॑ प॒रि॒भू॒म॒तीं॑ दि॒वं
य॑च्छ॒ दि॒वं॒ दृ॒ह॒ दि॒वं॒ मा॒ हि॒सी॒र्वि॒श्व॑स्मै॒ प्रा॒णा॒या॒पा॒ना॒य॑
व्या॒ना॒यो॒दा॒ना॒य॑ प्र॒ति॒ष्ठा॒यै॑ च॒रि॒त्रा॒य॑ सू॒र्य॑स्त्वा॒ग्नि॑ पा॒तु॑ म॒ह्य॒ा स्व॒स्त्या॑

( ) छ॒र्दिषा॒ श॒न्त॒मे॒न॒ तया॒ दे॒व॒तया॒ ऽङ्गि॒र॒स्वद् ध्रु॒वा सी॒द ॥
प्रो॒थद॒श्वो न॒ यव॑से॒ अ॒वि॒ष्यन्॒ यदा॒ महः॑ सँ॒व॒र॒णाद् व्य॑स्थात् ॥
आ॒द॒स्य॒ वा॒तो अनु॑ वा॒ति शो॒चि॒रध॑ स्म ते व्र॒ज॒नं कृ॑ष्णम॒स्ति ॥ 9

TS 4.4.3.3 - Padam

द्वि॒ष्मः । यः । च । नः । द्वे॒ष्टि॑ । तम् । वः । जं॒भे॑ । द॒धा॒मि॑ ।
आ॒योः । त्वा । स॒द॒ने । सा॒द॒या॒मि॑ । अ॒व॒तः । छा॒या॒या॒म् । न॒मः ।
स॒मु॒द्रा॒य । न॒मः । स॒मु॒द्र॒स्य॑ । च॒क्ष॒से । प॒र॒मे॒ष्ठी । त्वा । सा॒द॒य॒तु॑ ।
दि॒वः । पृ॒ष्ठे । व्य॒च॒स्व॒तीम् । प्र॒थ॒स्व॒तीम् । वि॒भू॒म॒ती॒मि॒ति॑
वि – भू॒म॒तीम् । प्र॒भू॒म॒ती॒मि॒ति॑ प्र – भू॒म॒तीम् । प॒रि॒भू॒म॒ती॒मि॒ति॑
प॒रि – भू॒म॒तीम् । दि॒वम् । य॒च्छ॑ । दि॒वम् । दृ॒ह॑ । दि॒वम् । मा ।
हि॒ं॒सीः । वि॒श्व॑स्मै । प्रा॒णा॒ये॒ति॑ प्र – अ॒ना॒य ।
अ॒पा॒ना॒ये॒त्य॒प – अ॒ना॒य । व्या॒ना॒ये॒ति॑ वि – अ॒ना॒य ।
उ॒दा॒ना॒ये॒त्यु॒त् – अ॒ना॒य । प्र॒ति॒ष्ठा॒या इति॑ प्र॒ति – स्था॒यै॑ । च॒रि॒त्रा॒य ।
सू॒र्यः । त्वा । अ॒भी॒ति॑ । पा॒तु॑ । म॒ह्या । स्व॒स्त्या॑ ( ) । छ॒र्दिषा॑ ।
श॒न्त॒मे॒ने॒ति॑ शं – त॒मे॒न॑ । तया॑ । दे॒व॒तया॑ । अ॒ङ्गि॒र॒स्वत् । ध्रु॒वा ।

सी॒द ॥ प्रो॒थत् । अ॒श्वः । न । यव॑से । अ॒वि॒ष्यन् । यदा॑ । महः॑ ।
सँ॒वर॑णादि॒ति सं – वर॑णात् । व्य॒स्थादि॒ति वि – अ॒स्थात् ॥ आत् ।
अ॒स्य । वातः॑ । अ॒न्वि॒ति । वा॒ति । शो॒चिः । अध॑ । स्म । ते ।
व्र॒ज॒नम् । कृ॒ष्णम् । अ॒स्ति ॥ 9 (78)

(प्र॒म्लो॒चन्ती॑ च – य॒७ – स्व॒स्त्या – ऽष्टा॒वि॒ंश॑तिश्च) (A3)

TS 4.4.4.1

अ॒ग्नि॒र्मूर्द्धा॑ दि॒वः क॒कुत् पतिः॑ पृ॒थि॒व्या अ॒यं ।
अ॒पाँ रेताँ॑सि जि॒न्वति ॥
त्वा॒म॒ग्ने पु॒ष्क॒राद॑द्ध्य॒थर्वा॑ नि॒र॒म॒न्थत॑ ।
मूर्द्ध॑नो वि॒श्वस्य॑ वा॒घतः॑ ॥
अ॒यम॒ग्निः स॒हस्रि॑णो वा॒जस्य॑ श॒ति॒न॒स्पतिः॑ ।
मूर्द्धा॑ क॒वी रयी॑णां ॥
भुवो॑ य॒ज्ञस्य॑ र॒जसश्च॑ ने॒ता य॒त्रा नियु॑द्धिः स॒च॒से शि॒वाभिः॑ ।
दि॒वि मूर्द्धा॑नं दधि॒षे सुव॑र्षां जि॒ह्वा॒म॒ग्ने च॒कृषे॑ ह॒व्यवा॑हं ॥
अ॒बो॒द्ध्य॒ग्निः स॒मि॒धा ज॒नानां॑ – [ ] 10

TS 4.4.4.1 - Padam

अ॒ग्निः । मू॒र्द्धा । दि॒वः । क॒कुत् । पतिः॑ । पृ॒थि॒व्याः । अ॒यम् ॥
अ॒पाम् । रेता॑सि । जि॒न्वति॑ ॥ त्वाम् । अ॒ग्ने । पु॒ष्करा॑त् । अधी॑ति ।
अथ॑र्वा । नि॒रिति॑ । अ॒मन्थ॑त ॥ मू॒र्द्धनः॑ । वि॒श्वस्य॑ । वा॒घतः॑ ॥
अ॒यम् । अ॒ग्निः । स॒हस्रि॑णः । वा॒जस्य॑ । श॒तिनः॑ । पतिः॑ ॥ मू॒र्द्धा ।
क॒विः । र॒यी॒णाम् ॥ भुवः॑ । य॒ज्ञस्य॑ । र॒जसः॑ । च । ने॒ता । यत्र॑ ।
नि॒युद्धि॑रिति॑ नि॒युत् – भिः॑ । स॒चसे॑ । शि॒वाभिः॑ ॥ दि॒वि ।
मू॒र्द्धान॑म् । द॒धिषे॑ । सु॒वर्षा॑मिति॑ सु॒वः – साम् । जि॒ह्वाम् ।
अ॒ग्ने । च॒कृषे॑ । ह॒व्यवा॑हमिति॑ ह॒व्य – वा॒हम् ॥ अ॒बोधि॑ । अ॒ग्निः ।
स॒मिधे॑ति॑ स॒म् – इ॒धा ॥ ज॒नाना॑म् । 10 (50)

TS 4.4.4.2

प्रति॑ धे॒नु-मि॑वा॒यती॑-मु॒षासं॑ ॥
य॒ह्वा इ॒व प्र॒ वया॑ मु॒ज्जिहा॑नाः प्र॒ भान॑वः सि॒स्रते॑ ना॒कम॑च्छ ॥
अ॒वो॒चाम॑ क॒वये॑ मे॒द्ध्या॑य व॒चो व॑न्दारु वृष॒भाय॑ वृ॒ष्णे ॥
ग॒वि॒ष्ठि॒रो न॑म॒सा स्तो॑म॒मग्नौ॑ दि॒वीव॑ रु॒क्म-मु॒र्व्यञ्च॑-म॒श्रेत् ॥

जन॑स्य गो॒पा अ॒जनि॑ष्ट जा॒गृवि॑र॒ग्निः सु॒दक्षः॑ सु॒विता॑य न॒व्यसे॑ ।
घृ॒तप्र॑ती॒को बृ॒हता॑ दि॒विस्पृ॑शा॒ द्यु॒मद् वि॑ भा॒ति भ॒रते॑भ्यः शु॒चिः॑ ॥
त्वा॒मग्ने॑ अ॒ङ्गिर॑सो – [ ] 11

TS 4.4.4.2 - Padam

प्र॒तीति॑ । धे॒नुम् । इ॒व । आ॒यती॑मि॒त्या – य॒तीम् । उ॒षास॑म् ॥ य॒ह्वाः ।
इ॒व । प्रे॒ति । व॒याम् । उ॒ज्जिहा॑ना इत्यु॒त् – जिहा॑नाः । प्रे॒ति ।
भा॒नवः॑ । सि॒स्रते॑ । ना॒कम् । अ॒च्छ ॥ अ॒वो॒चाम॑ । क॒वयै॑ ।
मे॒द्ध्याय॑ । व॒चः । व॒न्दारु॑ । वृ॒षभा॑य । वृ॒ष्णौ ॥ ग॒वि॒ष्ठिरः॑ । न॒मसा॑ ।
स्तो॒मम् । अ॒ग्नौ । दि॒वि । इ॒व । रु॒क्मम् । उ॒र्व्यञ्च॑म् । अ॒श्रेत् ॥
जन॑स्य । गो॒पा इति॑ गो – पाः । अ॒जनि॑ष्ट । जा॒गृविः॑ । अ॒ग्निः ।
सु॒दक्ष॑ इति॑ सु – दक्षः । सु॒विता॑य । न॒व्यसे॑ ॥ घृ॒तप्र॑ती॒क इति॑
घृ॒त – प्र॒तीकः॑ । बृ॒हता॑ । दि॒विस्पृ॑शेति॑ दि॒वि – स्पृ॑शा ।
द्यु॒मदि॑ति॑ द्यु – मत् । वी॒ति । भा॒ति । भ॒रते॑भ्यः । शु॒चिः॑ ॥ त्वा॒म् ।
अ॒ग्ने । अ॒ङ्गिर॑सः । 11 (50)

TS 4.4.4.3

गुहा॑ हि॒त-म॒न्ववि॒न्द-ञ्छि॒श्रिया॒णं व॑ने॒वने॑ ।
स जा॑यसे म॒थ्यमा॑नः स॒हो म॒हत् त्वा॑माहुः स॒हस॑स्पु॒त्रम॑ङ्गिरः ॥
य॒ज्ञस्य॑ के॒तुं प्र॑थ॒मं पु॒रोहि॑तम॒ग्निं न॑रस्त्रिष॒धस्थे॑ स-मि॒न्धते॑ ।
इ॒न्द्रेण॑ दे॒वैः स॒रथ॑ꣳ स ब॒र्हिषि॑ सीद॒न्नि हो॑ता य॒जथा॑य सु॒क्रतुः॑ ॥
त्वां चि॑त्रश्रवस्तम ह॒वन्ते॑ वि॒क्षु ज॒न्तवः॑ ।
शोचि॑ष्केशं पु॒रुप्रि॒याग्ने॑ ह॒व्याय॑ वोढ॒वे ॥
सखा॑यः सं वः॑ स॒म्यञ्च॑-मिषꣳ - [ ] 12

TS 4.4.4.3 - Padam

गुहा॑ । हि॒तम् । अ॒न्विति॑ । अ॒वि॒न्दन् । शि॒श्रि॒या॒णम् । व॑ने॒वन॑ इति॒
व॑ने - व॒ने ॥ सः । जा॑यसे । म॒थ्यमा॑नः । स॒हः । म॒हत् । त्वा॑म् ।
आ॒हुः । स॒हसः॑ । पु॒त्रम् । अ॒ङ्गिरः॑ ॥ य॒ज्ञस्य॑ । के॒तुम् । प्र॒थम॑म् ।
पु॒रोहि॑तमि॒ति पु॒रः - हि॒तम् । अ॒ग्निम् । न॑रः । त्रिष॒धस्थ॑ इति॒
त्रि - स॒धस्थे॑ । स॒मिति॑ । इ॒न्धते॑ ॥ इ॒न्द्रेण॑ । दे॒वैः । स॒रथ॑मि॒ति
स - र॒थम् । सः । ब॒र्हिषि॑ । सीद॒त् । नी॒ति । हो॑ता । य॒जथा॑य ।

सु॒क्र॒तु॒रि॒ति॒ सु॒ – क्र॒तुः॑ ॥ त्वा॒म् । चि॒त्र॒श्र॒व॒स्त॒मे॒ति॒ चि॒त्र॒श्र॒वः॑-त॒म॒ ।
ह॒व॒न्ते॑ । वि॒क्षु॒ । ज॒न्त॒वः॑ ॥ शो॒चि॒ष्के॑ श॒मि॒ति॒ शो॒चिः॑ – के॒श॒म् ।
पु॒रु॒प्रि॒ये॒ति॒ पु॒रु॒ – प्रि॒य॒ । अ॒ग्ने॑ । ह॒व्या॒य॒ । वो॒ढ॒वे॑ ॥ स॒खा॒यः॑ ।
स॒मि॒ति॒ । वः॑ । स॒म्य॒ञ्च॒म् । इ॒ष॒म् । 12 (50)

TS 4.4.4.4

स्तो॒मं॑ चा॒ग्नये॑ ।
व॒र्षि॑ष्ठाय॒ क्षि॒ती॒ना-मू॒र्जो॑ न॒प्त्रे॒ सह॑स्वते ॥
स॒स॒मि॒द् यु॒व॒से॑ वृ॒ष॒न्न॒ग्ने॒ विश्वा॑न्य॒र्य आ॑ ।
इ॒ड॒स्प॒दे॒ स॒मि॒द्ध्य॒से॒ स नो॒ व॒सू॒न्याऽऽ भ॑र ॥
ए॒ना वो॑ अ॒ग्निं॑ न॒म॒सो॒र्जो॑ न॒पा॒त॒मा हु॑वे ।
प्रि॒यं चे॒ति॒ष्ठ-म॒र॒ति॒ स्व॒द्ध्व॒रं विश्व॑स्य दू॒त॒म॒मृ॒तं ॥
स यो॑ज॒ते अ॒रु॒षो॑ वि॒श्व॒भो॒ज॒सा स दु॑द्र॒व॒थ् स्वा॑हुतः ।
सु॒ब्र॒ह्मा॒ य॒ज्ञः सु॒श॒मी – [ ] 13

TS 4.4.4.4 - Padam

स्तो॒मम् । च॒ । अ॒ग्नये॑ ॥ व॒र्षि॑ष्ठाय॒ क्षि॒ती॒नाम् । ऊ॒र्जः॑ । न॒प्त्रे॑ ।
सह॑स्वते ॥ स॒स॒मि॒ति॒ सम् – सम् । इ॒त् । यु॒व॒से॑ । वृ॒ष॒न् ।

अ॒ग्ने॑ । वि॒श्वानि॑ । अ॒र्यः॑ । आ ॥ इ॒डः॑ । प॒दे । स॒मिति॑ । इ॒द्ध्य॒से ।
सः॑ । नः॑ । व॒सूनि॑ । ए॒ति॑ । भ॒र ॥ ए॒ना । वः॑ । अ॒ग्निम् । न॒म॒सा ।
ऊ॒र्जः॑ । न॒पात॑म् । ए॒ति॑ । हु॒वे ॥ प्रि॒यम् । चे॒तिष्ठ॑म् । अ॒रति॑म् ।
स्व॒ध्वर॑मि॒ति॑ सु – अ॒ध्वर॑म् । वि॒श्वस्य॑ । दू॒तम् । अ॒मृत॑म् ॥ सः॑ ।
यो॒ज॒ते । अ॒रुषः॑ । वि॒श्वभो॑ज॒सेति॑ वि॒श्व – भो॒ज॒सा । सः॑ । दु॒द्र॒वत् ।
स्वा॒हु॒त इति॑ सु – आ॒हु॒तः ॥ सु॒ब्र॒ह्मेति॑ सु – ब्र॒ह्मा ॥ य॒ज्ञः ।
सु॒शमी॑ति॒ सु – श॒मी ॥ 13 (50)

TS 4.4.4.5

व॒सूनां॑ दे॒वꣳ रा॒धो ज॒नानां॑ ॥
उ॒दस्य॑ शो॒चि-र॑स्था॒दा-जु॑ह्वा॒नस्य॑ मी॒ढुषः॑ ।
उ॒द्-धू॒मासो॑ अ॒रुषा॑सो दि॒विस्पृ॑शः स-म॒ग्नि-मि॑न्ध॒ते नरः॑ ॥
अ॒ग्ने वा॒जस्य॑ गो॒मत ई॑शा॒नः स॒हसो॑ य॒हो ।
अ॒स्मे धे॑हि जा॒तवे॑दो म॒हि श्र॑वः ॥
स इ॒धानो॑ व॒सुष्क॑वि-र॒ग्निरी॑डे॒न्यो गि॒रा ।
रे॒वद॑स्मभ्यं पु॒र्वणी॑क दी॒दिहि॑ ॥

क्षपो राजन्नुत त्मनाग्ने वस्तो-रुतोषसः ।

स तिग्मजंभ – [ ] 14

TS 4.4.4.5 - Padam

वसूनाम् । देवम् । राधः । जनानाम् ॥ उदिति । अस्य । शोचिः ।
अस्थात् । आजुह्वानस्येत्या ॥ – जुह्वानस्य । मीढुषः ॥ उदिति ।
धूमासः । अरुषासः । दिविस्पृश इति दिवि – स्पृशः । समिति ।
अग्निम् । इन्धते । नरः ॥ अग्ने । वाजस्य । गोमत इति गो-मतः ।
ईशानः । सहसः । यहो इति ॥ अस्मे इति । धेहि । जातवेद इति
जात – वेदः । महि । श्रवः ॥ सः । इधानः । वसुः । कविः ।
अग्निः । ईडेन्यः । गिरा ॥ रेवत् । अस्मभ्यमित्यस्म – भ्यम् ।
पुर्वणीकेति पुरु-अनीक । दीदिहि ॥ क्षपः । राजन् । उत । त्मना ॥
अग्ने । वस्तोः । उत । उषसः ॥ सः ।

तिग्मजंभेति तिग्म – जंभ । 14 (50)

TS 4.4.4.6

रक्षसो दह प्रति ॥

आ ते अग्न इधीमहि द्युमन्तं देवाजरं ॥

यद्ध॑ स्या॑ ते॒ पनी॑यसी॒ समि॑द्-दी॒दय॑ति॒ द्यवी॑षः॒ स्तो॒तृभ्य॑ आ॒ भर॑ ॥

आ॒ ते॒ अ॒ग्न ऋ॒चा ह॒विः शु॒क्रस्य॑ ज्योतिष-स्पते ।

सु॒श्चन्द्र॑ दस्म॒ वि॒श॒पते॒ हव्य॑वाट् तु॒भ्यः॑ हू॒यत॑ इ॒षः॑ स्तो॒तृभ्य॑

आ॒ भर॑ ॥

उ॒भे सु॒श्चन्द्र॑ सर्पि॒षो दर्वी॑ श्रीणीष आ॒सनि॑ ।

उ॒तो न॒ उत् पु॒पूर्वा- [ ] 15

TS 4.4.4.6 - Padam

रक्ष॑सः । द॒ह । प्र॒ति ॥ ए॒ति । ते॒ । अ॒ग्ने । इ॒धीम॒हि । द्यु॒मन्त॑मि॒ति

द्यु - मन्त॑म् । दे॒व । अ॒जर॑म् ॥ यत् । ह॒ । स्या॑ । ते॒ । पनी॑यसी ।

स॒मिदि॑ति सं - इत् । दी॒दय॑ति । द्य॒वि । इ॒षम् । स्तो॒तृभ्य॑ इति॑

स्तो॒तृ - भ्यः॑ । ए॒ति । भ॒र ॥ ए॒ति । ते॒ । अ॒ग्ने । ऋ॒चा । ह॒विः ।

शु॒क्रस्य॑ । ज्योतिषः । प॒ते ॥ सु॒श्चन्द्रे॑ति सु-चन्द्र॑ । दस्म॑ । वि॒श॒पते॑ ।

हव्य॑वाडि॒ति हव्य॑ - वाट् । तु॒भ्यम् । हू॒यते॑ । इ॒षम् । स्तो॒तृभ्य॑ इति॑

स्तो॒तृ - भ्यः॑ । ए॒ति । भ॒र ॥ उ॒भे इति॑ । सु॒श्चन्द्रे॑ति सु - चन्द्र॑ ।

स॒र्पि॑षः । द॒र्वी॑ इति । श॒री॒णी॒षे॑ । आ॒स॒नि॑ ॥ उ॒तो॑ इति । नः॑ । उ॒दि॒ति॑ ।

पु॒पू॒र्याः॑ । 15 (50)

TS 4.4.4.7

उ॒क्थे॑षु श॒व॒स॒स्प॒त॒ इ॒ष॒ꣳ स्तो॒तृ॒भ्य॑ आ॒ भ॒र॑ ॥

अ॒ग्ने॑ त॒म॒द्या॒श्वं॑ न॒ स्तो॒मैः॑ क्र॒तुं॑ न॒ भ॒द्र॒ꣳ ह॒दि॒स्पृ॒शं॑ ॥

ऋ॒द्॒ध्या॒मा॑ त॒ ओ॒हैः॑ ॥

अ॒था॒ ह्य॒ग्ने॑ क्र॒तो॒र्भ॒द्र॒स्य॑ द॒क्ष॒स्य॑ सा॒धोः॑ ।

र॒थी॒र्ऋ॒त॒स्य॑ बृ॒ह॒तो॑ ब॒भू॒थ॑ ॥

आ॒भि॒ष्टे॑ अ॒द्य गी॒र्भिर्गृ॒ण॒न्तो॒ऽग्ने॑ दा॒शे॒म॑ ।

प्र॒ ते॑ दि॒वो॑ न॒ स्त॒न॒य॒न्ति॑ शु॒ष्माः॑ ॥

ए॒भि॒र्नो॑ अ॒र्के॒र्भ॒वा॑ नो॒ अ॒र्वा॒ङ्ग् - [ ] 16

TS 4.4.4.7 - Padam

उ॒क्थे॑षु । श॒व॒सः॑ । प॒ते॑ । इ॒ष॒म् । स्तो॒तृ॒भ्य॑ इति॑ स्तो॒तृ॒ - भ्यः॑ ।

ए॒ति॑ । भ॒र॑ ॥ अ॒ग्ने॑ । त॒म् । अ॒द्य । अ॒श्व॒म् । न॑ । स्तो॒मैः॑ । क्र॒तु॒म् ।

न॑ । भ॒द्र॒म् । ह॒दि॒स्पृ॒श॒मि॒ति॑ ह॒दि॒ - स्पृ॒श॒म् ॥ ऋ॒द्॒ध्या॒मा॑ । ते॑ ।

ओ॒हैः॑ ॥ अ॒ध॑ । हि॑ । अ॒ग्ने॑ । क्र॒तोः॑ । भ॒द्र॒स्य॑ । द॒क्ष॒स्य॑ । सा॒धोः॑ ॥

र॒थीः । ऋ॒तस्य॑ । बृ॒ह॒तः । ब॒भू॒थ ॥ आ॒भिः । ते । अ॒द्य । गी॒र्भिः ।
गृ॒ण॒न्तः । अ॒ग्ने॑ । दा॒शे॒म ॥ प्रे॒ति । ते । दि॒वः । न । स्त॒न॒य॒न्ति ।
शु॒ष्माः ॥ ए॒भिः । नः । अ॒र्कैः । भ॒व । नः । अ॒र्वाङ् । 16 (50)

TS 4.4.4.8

सु॒व॒र्न॒ ज्यो॒तिः ।
अ॒ग्ने॒ वि॒श्वे॑भिः सु॒म॒ना॒ अ॒नी॒कैः ॥
अ॒ग्नि॑ꣳ हो॒ता॒रं॑ म॒न्ये॒ दा॒स्व॒न्तं॑ व॒सोः॑ सू॒नुꣳ स॒ह॒सो॑ जा॒त॒वे॒द॒सं ।
वि॒प्रं न जा॒त॒वे॒द॒सं ।
य ऊ॒र्ध्व॒या॑ स्व॒ध्व॒रो दे॒वो दे॒वा॒च्या॑ कृ॒पा ।
घृ॒तस्य॑ वि॒भ्रा॒ष्टि॒म॒नु शु॒क्र॒शो॒चिष॑ आ॒जु॒ह्वा॒नस्य॑ स॒र्पि॒षः ॥
अ॒ग्ने॒ त्वं नो॑ अ॒न्त॒मः ।
उ॒त त्रा॒ता शि॒वो भ॒व व॒रू॒थ्यः ॥
तं त्वा॑ शो॒चि॒ष्ठ दी॒दिवः॑ ।
सु॒म्ना॒य नू॒नमी॑महे स॒खि॒भ्यः ॥

वसु॑र॒ग्निर्वसु॑श्रवाः ( ) ।

अच्छा॑ नक्षि॑ द्यु॒मत्त॑मो रयिं॑ दाः ॥ 17

TS 4.4.4.8 - Padam

सुवः॑ । न । ज्योतिः॑ ॥ अ॒ग्ने॑ । विश्वे॑भिः । सु॒मना॑ इति॑ सु – म॒नाः॑ ।

अनी॑कैः ॥ अ॒ग्निम् । हो॒तार॑म् । म॒न्ये । दा॒स्वन्त॑म् । वसोः॑ । सू॒नुम् ।

सह॑सः । जा॒तवे॑दसमि॒ति जा॒त – वे॒दस॑म् ॥ वि॒प्रम् । न ।

जा॒तवे॑दसमि॒ति जा॒त – वे॒दस॑म् ॥ यः । ऊ॒र्ध्वया॑ । स्व॒ध्वर॑ इति॑

सु – अ॒ध्वरः॑ । दे॒वः । दे॒वाच्या॑ । कृ॒पा ॥ घृ॒तस्य॑ । वि॒भ्राष्टि॑मि॒ति

वि – भ्रा॒ष्टिम् । अ॒न्वि॒ति । शु॒क्रशो॑चिष इति॑ शु॒क्र – शो॑चिषः ।

आ॒जुह्वा॑नस्ये॒त्या – जुह्वा॑नस्य । स॒र्पिषः॑ ॥ अ॒ग्ने॑ । त्वम् । नः ।

अ॒न्तमः॑ ॥ उ॒त । त्रा॒ता । शि॒वः । भ॒व । व॒रूथ्यः॑ ॥ तम् । त्वा ।

शो॒चिष्ठ॑ । दी॒दिवः॑ ॥ सु॒म्नाय॑ । नू॒नम् । ई॒महे॑ । स॒खिभ्य॑ इति॑

स॒खि – भ्यः॑ ॥ वसुः॑ । अ॒ग्निः । वसु॑श्रवा इति॑ वसु – श्रवाः॑ ( ) ॥

अच्छा॑ । नक्षि॑ । द्यु॒मत्त॑म इति॑ द्यु॒मत् – तमः॑ । रयि॑म् । दाः ॥ 17 (55)

पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – चतुर्थः प्रश्नः

(ज॒नाना॑ – म॒ङ्गिर॑स – इ॒षः – सु॒शमी॑ – ति॒ग्मज॑भ – पु॒पूर्वा॑ –
अ॒र्वाङ् – वसु॑श्रवाः – पञ्च॑ च) (A4)

TS 4.4.5.1

इ॒न्द्रा॒ग्निभ्यां॑ त्वा स॒युजा॑ यु॒जा यु॒नज्म्या॑घा॒राभ्यां॑ तेज॒सा
वर्च॑सो॒क्थेभिः॑ स्तोमे॒भि इ॒च्छन्द्ो॑भी र॒य्यै पो॑षाय स॒जातानां॑
मद्ध्य॑म॒स्थेया॑य मया॑ त्वा स॒युजा॑ यु॒जा यु॒नज्म्यं॑बा दु॒ला नि॒तन्नि॑-
र॒भ्रय॑न्ती मे॒घय॑न्ती व॒र्षय॑न्ती चु॒पुणी॑का नामा॒सि प्र॒जाप॑तिना त्वा
वि॒श्वाभि॑र्द्धी॒भि-रु॑प द॒धामि॑ पृ॒थिव्यु॑द॒पुर-म॒न्त्रेन॑ वि॒ष्टा म॑नु॒ष्यास्ते॑
गो॒प्तारो॑ ऽग्निर्वि॒यत्तो॑ऽस्यां ता॒महं॑ प्र प॒द्ये सा॑ – [ ] 18

TS 4.4.5.1 - Padam

इ॒न्द्रा॒ग्निभ्या॑मितीन्द्रा॒ग्नि – भ्याम् । त्वा । स॒युजे॑ति स – यु॒जा ।
यु॒जा । यु॒नज्मि॑ । आ॒घारा॑भ्यामित्या॒-घा॒राभ्याम् । तेज॑सा । वर्च॑सा ।
उ॒क्थेभिः॑ । स्तोमे॒भिः । इ॒च्छन्द्ो॑भिरिति छन्दः – भिः । र॒य्यै । पो॑षाय ।
स॒जाताना॑मिति स-जा॒तानाम् ।
मद्ध्य॑म॒स्थेया॑येति मद्ध्यम-स्थेयाय । मया॑ । त्वा ।

स॒यु॒जेति॑ स॒-यु॒जा॑ । यु॒जा । यु॒न॒ज्मि॑ । अ॒न्बा । दु॒ला । नि॒त॒नि॒रिति॑
नि – त॒निः । अ॒भ्रय॑न्ती । मे॒घय॑न्ती । व॒र्ष॒यन्ती॑ । चु॒पु॒णीका॑ ।
नाम॑ । अ॒सि । प्र॒जाप॑तिनेति प्र॒जा – प॒तिना॑ । त्वा । वि॒श्वाभिः॑ ।
धी॒भिः । उ॒पेति॑ । द॒धामि॑ । पृ॒थि॒वी । उ॒द॒पु॒रमि॑त्युद – पु॒रम् ।
अ॒न्नेन॑ । वि॒ष्टा । म॒नु॒ष्याः॑ । ते । गो॒प्तारः॑ । अ॒ग्निः । वि॒य॒त्त इति॑
वि – य॒त्तः । अ॒स्याम् । ताम् । अ॒हम् । प्रेति॑ । प॒द्ये । सा । 18 (50)

TS 4.4.5.2

मे श॒र्म च॒ वर्म॑ चा॒स्त्वधि॑द्यौ-र॒न्तरि॑क्षं ब्र॒ह्म॒णा वि॒ष्टा म॒रुत॑स्ते
गो॒प्तारो॑ वा॒युर्वि॑य॒त्तोऽस्यां॑ ताम॒हं प्र॑ प॒द्ये सा मे श॒र्म च॒ वर्म॑ चा॒स्तु
द्यौ-र॒परा॑जिता॒मृते॑न वि॒ष्टाऽऽदि॑त्यास्ते गो॒प्तारः॑ सू॒र्यो वि॑य॒त्तो ऽस्यां॑
ताम॒हं प्र॑ प॒द्ये सा मे श॒र्म च॒ वर्म॑ चा॒स्तु ॥ 19

TS 4.4.5.2 - Padam

मे । श॒र्म । च॒ । वर्म॑ । च॒ । अ॒स्तु । अधि॑द्यौरित्यधि – द्यौः ।
अ॒न्तरि॑क्षम् । ब्र॒ह्म॒णा । वि॒ष्टा । म॒रुतः॑ । ते । गो॒प्तारः॑ । वा॒युः ।
वि॒य॒त्त इति॑ वि – य॒त्तः । अ॒स्याम् । ताम् । अ॒हम् । प्रेति॑ ।
प॒द्ये । सा । मे । श॒र्म । च॒ । वर्म॑ । च॒ । अ॒स्तु । द्यौः ।

अपराजितेत्यपरा – जिता । अमृतेन । विष्टा । आदित्याः । ते ।
गोप्तारः । सूर्यः । वियत्त इति वि-यत्तः । अस्याम् । ताम् । अहम् ।
प्रेति । पद्ये । सा । मे । शर्म । च । वर्म । च । अस्तु ॥ 19 (48)

(सा – ऽष्टाचत्वारिंशच्च) (A5)

TS 4.4.6.1

बृहस्पतिस्त्वा सादयतु पृथिव्याः पृष्ठे ज्योतिष्मतीं विश्वस्मै
प्राणायानाय विश्वं ज्योतिर्यच्छाग्निस्ते ऽधिपतिर् विश्वकर्मा त्वा
सादयत्वन्तरिक्षस्य पृष्ठे ज्योतिष्मतीं विश्वस्मै प्राणायानाय विश्वं
ज्योतिर्यच्छ वायुस्तेऽधिपतिः प्रजापतिस्त्वा सादयतु दिवः पृष्ठे
ज्योतिष्मतीं विश्वस्मै प्राणायानाय विश्वं ज्योतिर्यच्छ परमेष्ठी
तेऽधिपतिः पुरोवातसनि-रस्यभ्रसनि-रसि विद्यु थ्सनि – [ ] 20

TS 4.4.6.1 - Padam

बृहस्पतिः । त्वा । सादयतु । पृथिव्याः । पृष्ठे । ज्योतिष्मतीम् ।
विश्वस्मै । प्राणायानाय प्र-अनाय । अपानायेत्यप – अनाय । विश्वम् ।
ज्योतिः । यच्छ । अग्निः । ते । अधिपतिरित्यधि – पतिः ।

वि॒श्व॒क॒र्मे॒ति॒ वि॒श्व॒ – क॒र्मा॒ । त्वा॒ । सा॒द॒य॒तु॒ । अ॒न्त॒रि॒क्ष॒स्य॒ । पृ॒ष्ठे॒ ।
ज्यो॒ति॒ष्म॒तीम्॒ । वि॒श्व॒स्मै॒ । प्रा॒णा॒ये॒ति॒ प्र॒ – अ॒नाय॒ ।
अ॒पा॒ना॒ये॒त्य॒प॒ – अ॒नाय॒ । वि॒श्व॒म्॒ । ज्यो॒तिः॒ । य॒च्छ॒ । वा॒युः॒ । ते॒ ।
अ॒धि॒प॒ति॒रि॒त्य॒धि॒ – प॒तिः॒ । प्र॒जा॒प॒ति॒रि॒ति॒ प्र॒जा॒ – प॒तिः॒ । त्वा॒ ।
सा॒द॒य॒तु॒ । दि॒वः॒ । पृ॒ष्ठे॒ । ज्यो॒ति॒ष्म॒तीम्॒ । वि॒श्व॒स्मै॒ । प्रा॒णा॒ये॒ति॒
प्र॒ – अ॒नाय॒ । अ॒पा॒ना॒ये॒त्य॒प॒ – अ॒नाय॒ । वि॒श्व॒म्॒ । ज्यो॒तिः॒ । य॒च्छ॒ ।
प॒र॒मे॒ष्ठी॒ । ते॒ । अ॒धि॒प॒ति॒रि॒त्य॒धि॒ – प॒तिः॒ ।
पु॒रो॒वा॒त॒स॒नि॒रि॒ति॒ पु॒रो॒वा॒त॒ – स॒निः॒ । अ॒सि॒ ।
अ॒भ्र॒स॒नि॒रि॒त्य॒भ्र॒ – स॒निः॒ । अ॒सि॒ ।
वि॒द्यु॒त्स॒नि॒रि॒ति॒ वि॒द्यु॒त् – स॒निः॒ । 20 (50)

TS 4.4.6.2

–र॒सि॒ स्त॒न॒यि॒त्सु॒स॒नि॒र॒सि॒ वृ॒ष्टि॒स॒नि॒र॒स्य॒–ग्ने॒र्या॒न्य॒सि॒ दे॒वा॒ना॒–
म॒ग्ने॒या॒न्य॒सि॒ वा॒यो॒र्या॒न्य॒सि॒ दे॒वा॒नां॑ वा॒यो॒या॒न्य॒स्य॒न्त॒रि॒क्ष॒स्य॒या॒न्य॒सि॒
दे॒वा॒ना॒–म॒न्त॒रि॒क्ष॒या॒न्य॒स्य॒–न्त॒रि॒क्ष॒–म॒स्य॒न्त॒रि॒क्षाय॒ त्वा॒ स॒लि॒लाय॒ त्वा॒
स॒र्णी॒काय॒ त्वा॒ स॒ती॒काय॒ त्वा॒ के॒ताय॒ त्वा॒ प्र॒चे॒त॒से॒ त्वा॒ वि॒व॒स्व॒ते॒ त्वा॒

दिव॒स्त्वा॒ ज्योति॑ष आ॒दि॒त्येभ्य॑स्त्वर्चे॒ त्वा रु॒चे त्वा द्यु॒ते त्वा ( ) भा॒से
त्वा ज्योति॑षे त्वा य॒शोदां॑ त्वा य॒शसि॑ तेजो॒दां त्वा तेज॑सि प॒योदां॑ त्वा
प॒यसि॑ वर्चो॒दां त्वा वर्च॑सि द्र॒विणो॑दां त्वा द्र॒विणे॑ सा॒दयामि॑
तेन॑र्षि॒णा तेन॑ ब्र॒ह्मणा॑ तया॑ दे॒वतया॑ ऽङ्गि॒रस्वद् ध्रु॒वा सीद॑ ॥ 21

TS 4.4.6.2 - Padam

अ॒सि । स्त॒नयि॑त्तु॒सनि॑रिति॒ स्त॒नयि॑त्तु – स॒निः । अ॒सि ।
वृ॒ष्टि॒सनि॑रिति॒ वृ॒ष्टि – स॒निः । अ॒सि । अ॒ग्नेः । या॒नी॑ । अ॒सि ।
दे॒वाना॑म् । अ॒ग्नेया॑नीत्य॒ग्ने-या॒नी॑ । अ॒सि । वा॒योः । या॒नी॑ । अ॒सि ।
दे॒वाना॑म् । वा॒योया॑नीति॒ वा॒यो – या॒नी॑ । अ॒सि । अ॒न्तरि॑क्षस्य ।
या॒नी॑ । अ॒सि । दे॒वाना॑म् । अ॒न्तरि॑क्षया॒नीत्यन्तरि॑क्ष – या॒नी॑ । अ॒सि ।
अ॒न्तरि॑क्षम् । अ॒सि । अ॒न्तरि॑क्षाय । त्वा । स॒लि॒लाय॑ । त्वा ।
स॒र्णी॒काय॑ । त्वा । स॒ती॒काये॑ति स – ती॒काय॑ । त्वा । के॒ताय॑ । त्वा ।
प्र॒चे॒तस॑ इति॒ प्र – चे॒तसे॑ । त्वा । वि॒वस्व॑ते । त्वा । दि॒वः । त्वा ।
ज्योति॑षे । आ॒दि॒त्येभ्यः॑ । त्वा । ऋ॒चे । त्वा । रु॒चे । त्वा । द्यु॒ते ।
त्वा ( ) । भा॒से । त्वा । ज्योति॑षे । त्वा । य॒शो॒दामि॑ति॒ यशः-॑दाम् ।

त्वा॑ । य॒श॒सि॑ । ते॒जो॒दामि॑ति तेजः – दाम् । त्वा॑ । तेज॒सि॑ ।
प॒यो॒दामि॑ति पयः – दाम् । त्वा॑ । पय॒सि॑ । वर्चो॑दामि॑ति वर्चः – दाम् ।
त्वा॑ । वर्च॒सि॑ । द्र॒वि॒णो॒दामि॑ति द्रविणः – दाम् । त्वा॑ । द्र॒वि॒णे॑ ।
सा॒दया॑मि । तेन॑ । ऋ॒षि॒णा॑ । तेन॑ । ब्र॒ह्म॒णा॑ । तया॑ । दे॒वत॑या ।

अ॒ङ्गि॒रस्व॑त् । ध्रु॒वा । सी॒द ॥ 21 (79)

(वि॒द्यु॒त्स॒निर् – द्यु॒ते त्वै – का॒न्न॒त्रि॒श॒च्च) (A6)

TS 4.4.7.1

भू॒य॒स्कृ॑दसि वरि॒व॒स्कृ॑दसि प्रा॒च्य॒स्यूर्ध्वा॑ऽस्य – न्तरि॒क्ष॒सद॑स्य –
न्तरि॒क्षे सी॑दा – फ॒सु॒षद॑सि श्ये॒न॒सद॑सि गृ॒ध्र॒सद॑सि सु॒पर्ण॑सद॑सि
ना॒क॒सद॑सि पृ॒थि॒व्या॒स्त्वा द्र॒वि॒णे सा॒दया॑म्य – न्तरि॒क्ष॒स्य त्वा द्र॒वि॒णे
सा॒दया॑मि दि॒व॒स्त्वा द्र॒वि॒णे सा॒दया॑मि दि॒शां त्वा द्र॒वि॒णे सा॒दया॑मि
द्र॒वि॒णो॒दां त्वा द्र॒वि॒णे सा॒दया॑मि प्रा॒णं मे पा॒ह्य॒पा॒नं मे पा॒हि
व्या॒नं मे – [ ] 22

TS 4.4.7.1 - Padam

भू॒य॒स्कृ॑दि॒ति भू॒यः – कृ॒त् । अ॒सि॒ । वरि॒व॒स्कृ॑दि॒ति वरि॒वः – कृ॒त् ।
अ॒सि॒ । प्रा॒ची॑ । अ॒सि॒ । ऊ॒र्ध्वा॑ । अ॒सि॒ ।

अ॒न्तरि॒क्षस॑दित्यन्तरि॒क्ष – सत् । अ॒सि । अ॒न्तरि॒क्षे । सी॒द ।
अ॒प्सुष॑दित्यप्सु – सत् । अ॒सि । श्ये॒नस॑दिति श्ये॒न-सत् । अ॒सि ।
गृ॒द्धस॑दिति गृ॒द्ध-सत् । अ॒सि । सु॒पर्ण॑सदिति सु॒पर्ण – सत् ।
अ॒सि । ना॒कस॑दिति ना॒क – सत् । अ॒सि । पृ॒थि॒व्याः । त्वा ।
द्र॒वि॒णे । सा॒द॒यामि॑ । अ॒न्तरि॒क्षस्य॑ । त्वा । द्र॒वि॒णे । सा॒द॒यामि॑ ।
दि॒वः । त्वा । द्र॒वि॒णे । सा॒द॒यामि॑ । दि॒शाम् । त्वा । द्र॒वि॒णे ।
सा॒द॒यामि॑ । द्र॒वि॒णो॒दामि॑ति द्र॒वि॒णः – दाम् । त्वा । द्र॒वि॒णे ।
सा॒द॒यामि॑ । प्रा॒णमि॑ति प्र – अ॒नम् । मे । पा॒हि ।
अ॒पा॒नमि॑त्यप – अ॒नम् । मे । पा॒हि । व्या॒नमि॑ति वि – अ॒नम् ।

मे । 22 (50)

TS 4.4.7.2

पा॒ह्यायु॑र्मे पा॒हि वि॒श्वायु॑र्मे पा॒हि सर्वा॑युर्मे पा॒ह्यग्ने॑ यत् ते पर॑
ह॒न्नाम॑ तावेहि स॑ र॒भाव॑है पाञ्च॑ ज॒न्येष्व॑-प्ये॒द्ध्यग्ने॑ या॒वा
अ॒या॒वा ए॒वा ऊ॒माः स॒ब्दः स॒गरः सु॒मे॒कः ॥ 23

TS 4.4.7.2 - Padam

पा॒हि । आ॒युः । मे । पा॒हि । वि॒श्वा॒यु॒रिति॑ वि॒श्व-आ॒युः । मे । पा॒हि ।
स॒र्वा॒यु॒रिति॑ स॒र्व - आ॒युः । मे । पा॒हि । अ॒ग्ने॑ । यत् ।
ते । प॒रम् । ह॒त् । ना॒म । तौ । ए॒ति । इ॒हि । स॒मिति॑ । र॒भा॒व॒है ।
पा॒ञ्च॒ज॒न्ये॒ष्विति॑ पा॒ञ्च - ज॒न्ये॒षु । अ॒पीति॑ । ए॒धि । अ॒ग्ने ।
या॒वाः । अ॒या॒वाः । ए॒वाः । ऊ॒माः । स॒ब्दः । स॒गरः ।

सु॒मे॒क इति॑ सु - मे॒कः ॥ 23 (32) (व्या॒नं मे॒-द्वा॒त्रिं॒शच्च॑) (A7)

TS 4.4.8.1

अ॒ग्नि॒ना वि॒श्वा॒षाट् सूर्ये॑ण स्व॒राट् कृ॒त्वा श॒ची॒पति॑र् ऋ॒षभे॑ण त्व॒ष्टा
य॒ज्ञेन॑ म॒घवा॑न् दक्षि॒णया॑ सु॒वर्गो॑ म॒न्युना॑ वृ॒त्रहा॑ सौ॒हा॒र्द्येन॑ त॒नू॒धा
अ॒न्नेन॑ ग॒यः पृ॒थि॒व्याऽस॒नो दृ॒ग्भि-र॒न्नादो॑ व॒षट्का॒रेण॑र्द्धः सा॒म्ना त॒नू॒पा
वि॒रा॒जा ज्यो॑ति॒ष्मान् ब्र॒ह्म॒णा सो॒मपा॑ गो॒भिर्य॒ज्ञं दा॑धार क्ष॒त्रेण॑
म॒नु॒ष्या-न॑श्चे॒न च॑ रथे॒न च॑ व॒ज्र्य॑तु॒भिः प्र॒भुः सँव॑त्स॒रेण॑ परि॒भू
स्त॒प॒साऽना॑धृष्टः सूर्यः सन् त॒नू॒भिः ॥ 24

TS 4.4.8.1 - Padam

अ॒ग्निना॑ । वि॒श्वा॒षाट् । सू॒र्येण॑ । स्वर॑डिति॒ स्व – राट् । क्र॒त्वा॑ ॥
श॒चीप॑तिः । ऋ॒षभे॑ण । त्व॒ष्टा ॥ य॒ज्ञेन॑ । म॒घवा॑निति॒ मघ॑-वा॒न् ।
दक्षि॑णया । सु॒वर्ग॑ इति॒ सुवः॑ – गः । म॒न्युना॑ । वृ॒त्रहे॑ति॒ वृत्र॑ – हा ।
सौहा॑र्धेन । त॒नूधा॑ इति॒ तनू॑ – धाः । अ॒न्नेन॑ । ग॒यः । पृ॒थि॒व्या ।
अ॒स॒नोत् । ऋ॒ग्भिरि॑त्यृक् – भिः । अ॒न्नाद॑ इत्य॒न्न – अ॒दः ।
व॒षट्का॑रेणेति॒ वषट्॑ – का॒रेण॑ । ऋ॒द्धः । सा॒म्ना ॥ त॒नूपा॑ इति॒
तनू॑ – पाः । वि॒राजे॑ति॒ वि – रा॒जा ॥ ज्यो॑तिष्मान् । ब्र॒ह्म॒णा ।
सो॒मपा॑ इति॒ सोम॑ – पाः । गो॒भिः । य॒ज्ञम् । दा॒धार । क्ष॒त्रेण॑ ।
म॒नु॒ष्यान् । अ॒श्वेन॑ । च । र॒थेन॑ । च । व॒ज्री । ऋ॒तुभि॑रित्यृ॒तु – भिः ।
प्र॒भुरि॑ति॒ प्र – भुः । सँ॒व॒थ्स॑रेणेति॒ सं – व॒थ्स॑रेण । प॒रिभू॑रिति॒
प॒रि – भूः । तप॑सा । अ॒ना॒धृष्ट॑ इत्य॒ना – धृष्टः॑ । सू॒र्यः । स॒न् ।
त॒नूभिः॑ ॥ 24 (49) (अ॒ग्नि – नै॒का॒न्नप॑ञ्चा॒शत्) (A8)

TS 4.4.9.1

प्र॒जाप॑ति॒र्मन॑सा ऽन्धोऽच्छे॑तो धा॒ता दी॒क्षाया॑ꣳ सवि॒ता भृ॒त्यां पू॒षा
सोम॑क्रय॒ण्यां व॑रुण॒ उप॑न॒द्धो ऽसु॑रः क्री॒यमा॑णो मि॒त्रः क्री॒तः
शि॒पिवि॑ष्ट आ॒सादि॑तो नर॒न्धिषः॑ प्रो॒ह्यमा॑णो ऽधि॑पति॒राग॑तः प्र॒जाप॑तिः
प्र॒णीय॑मानो ऽग्नि॒राग्नी॑द्धे बृ॒हस्प॑ति॒राग्नी॑द्धात् प्र॒णीय॑मान॒ इन्द्रो॑
हवि॑र्द्धाने ऽदि॒तिरा॑सादि॒तो वि॑ष्णु॒रुपा॑व॒ह्रिय॑माणो ऽथ॒र्वोपो॑त्तो
यमो॑ऽभिषु॒तो ऽपू॑तपा आ॒धूय॑मानो वा॒युः पू॒यमा॑नो मि॒त्रः क्षी॑र॒श्रीर्म॑न्थी
स॒क्तुश्री॑र्वै॒श्वदे॑व उ॒न्नीतो॑ रु॒द्र ( ) आ॑हु॒तो वा॒युरा॑वृ॒त्तो नृ॑च॒क्षाः
प्रति॑ख्यातो भ॒क्ष आ॑गतः पि॒तृणां॑ ना॒राश॑ꣳसो ऽसु॑रा॒त्तः
सिन्धु॑-रव॒भृथ॑-मव॒प्रय॑न्थ् स॒मुद्रो॑ ऽव॑गतः स॒लिलः॑ प्र॒प्लुतः॑
सुव॑रु॒द्रचं॑ ग॒तः ॥ 25

TS 4.4.9.1 - Padam

प्र॒जाप॑ति॒रिति॑ प्र॒जा - प॒तिः । मन॑सा । अ॒न्धः । अ॒च्छे॑त
इ॒त्यच्छ॑ - इ॒तः । धा॒ता । दी॒क्षाया॑ꣳ । सवि॒ता । भृ॒त्याम् । पू॒षा ।
सोम॑क्रय॒ण्यामि॑ति सोम - क्रय॒ण्याम् । वरु॑णः । उप॑न॒द्ध
इ॒त्युप॑ - न॒द्धः । अ॒सुरः । क्री॒यमा॑णः । मि॒त्रः । क्री॒तः ।

शि॒पि॒वि॒ष्ट इति॑ शि॒पि – वि॒ष्टः । आ॒सा॒दि॒त इत्या॑ – सा॒दि॒तः ।
न॒र॒न्धि॒षः । प्रो॒ह्य॒मा॒ण इति॑ प्र – उ॒ह्य॒मा॒नः । अ॒धि॒प॒ति॒रि॒त्य॒धि॒प॒तिः ।
आ॒ग॒त इत्या॑ – ग॒तः । प्र॒जा॒प॒ति॒रिति॑ प्र॒जा – प॒तिः । प्र॒णी॒य॒मा॒न
इति॑ प्र॒नी॒य॒मा॒नः । अ॒ग्निः । आ॒ग्नी॒द्ध्र इत्या॑ग्नि॒इ॒द्ध्रे ।
बृ॒ह॒स्प॒तिः । आ॒ग्नी॒द्धा॒दि॒त्या॒ग्नि – इ॒द्ध्रा॒त् । प्र॒णी॒य॒मा॒न इति॑
प्र – नी॒य॒मा॒नः । इ॒न्द्रः । ह॒वि॒र्द्धान॑ इति॑ ह॒विः – धा॒ने॑ ।
अ॒दि॒तिः । आ॒सा॒दि॒त इत्या॑ – सा॒दि॒तः । वि॒ष्णुः ।
उ॒पा॒व॒ह्नि॒य॒मा॒ण इत्यु॑प – अ॒व॒ह्नि॒य॒मा॒णः । अथ॑र्वा । उ॒पो॒त्त
इत्यु॑प – उ॒त्तः । य॒मः । अ॒भि॒षु॒त इत्य॑भि – सु॒तः । अ॒पू॒त॒पा
इत्य॑पू॒त – पाः । आ॒धू॒य॒मा॒न इत्या॑ – धू॒य॒मा॒नः । वा॒युः । पू॒य॒मा॒नः ।
मि॒त्रः । क्षी॒र॒श्री॒रिति॑ क्षी॒र॒श्रीः । म॒न्थी । स॒क्तु॒श्री॒रिति॑ स॒क्तु – श्रीः ।
वै॒श्व॒दे॒व इति॑ वै॒श्व – दे॒वः । उ॒न्नी॒त इत्यु॑त् – नी॒तः । रु॒द्रः ( ) ।
आ॒हु॒त इत्या॑ – हु॒तः । वा॒युः । आ॒वृ॒त्त इत्या॑ – वृ॒त्तः ।
नृ॒च॒क्षा इति॑ नृ – च॒क्षाः । प्र॒ति॒ख्या॒त इति॑ प्र॒ति – ख्या॒तः । भ॒क्षः ।

आ॒ग॒त॒ इ॒त्या – ग॒तः । पि॒त॒ृ॒णाम् । ना॒रा॒श॒स्सः । अ॒सुः । आ॒त्तः ।
सि॒न्धुः । अ॒व॒भृ॒थमि॒त्यव – भृ॒थम् । अ॒व॒प्र॒य॒न्नित्य॑व – प्र॒य॒न् ।
स॒मु॒द्रः । अ॒व॒ग॒त॒ इ॒त्यव – ग॒तः । स॒लि॒लः । प्र॒प्लु॒त इति॑
प्र – प्लु॒तः । सु॒वः । उ॒द॒च॒मि॒त्युत् – ऋ॒चम् । ग॒तः ॥ 25 (71)

(रु॒द्र – ए॒क॒विं॒शति॑श्च) (A9)

TS 4.4.10.1

कृ॒त्ति॒का नक्ष॑त्र-म॒ग्नि॒र्दे॒वता॑ऽग्ने रुचः स्थ प्र॒जाप॑तेर्द्वा॒तुः
सोम॑स्यर्चे त्वा रु॒चे त्वा द्यु॒ते त्वा भा॒से त्वा ज्यो॑तिषे त्वा रोहि॒णी
नक्ष॑त्रं प्र॒जाप॑तिर्दे॒वता॑ मृ॒गशी॑र्षं नक्ष॑त्रं सोमो दे॒वता॑ ऽर्द्रा नक्ष॑त्रं
रु॒द्रो दे॒वता॑ पु॒नर्व॑सू नक्ष॑त्रमदि॒तिर्दे॒वता॑- ति॒ष्यो नक्ष॑त्रं बृ॒हस्प॑तिर्दे॒वता॑
ऽऽश्रे॑षा नक्ष॑त्रं सर्पा दे॒वता॑ म॒घा नक्ष॑त्रं पि॒तरो॑ दे॒वता॑ फल्गु॒नी
नक्ष॑त्र – [ ] 26

TS 4.4.10.1 - Padam

कृ॒त्ति॒काः । नक्ष॑त्रम् । अ॒ग्निः । दे॒वता॑ । अ॒ग्नेः । रुचः । स्थ ।
प्र॒जाप॑तेरिति प्र॒जा – प॒तेः । धा॒तुः । सोम॑स्य । ऋ॒चे । त्वा । रु॒चे ।
त्वा । द्यु॒ते । त्वा । भा॒से । त्वा । ज्यो॑तिषे । त्वा । रोहि॒णी ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – चतुर्थः प्रश्नः

नक्षत्रम् । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । देवता । मृगशीर्षमिति
मृग – शीर्षम् । नक्षत्रम् । सोमः । देवता । आर्द्रा । नक्षत्रम् ।
रुद्रः । देवता । पुनर्वसू इति पुनः – वसू । नक्षत्रम् । अदितिः ।
देवता । तिष्यः । नक्षत्रम् । बृहस्पतिः । देवता ।
आश्रेषा इत्याश्रेषाः । नक्षत्रम् । सर्पाः । देवता । मघाः । नक्षत्रम् ।
पितरः । देवता । फल्गुनी इति । नक्षत्रम् । 26 (50)

TS 4.4.10.2

–मर्यमा देवता फल्गुनी नक्षत्रं भगो देवता हस्तो नक्षत्रं सविता
देवता चित्रा नक्षत्रमिन्द्रो देवता स्वाती नक्षत्रं वायुर्देवता विशाखे
नक्षत्रमिन्द्राग्नी देवता ऽनूराधा नक्षत्रं मित्रो देवता रोहिणी
नक्षत्रमिन्द्रो देवता विचृतौ नक्षत्रं पितरो देवता ऽषाढा नक्षत्रमापो
देवता ऽषाढा नक्षत्रं विश्वे देवा देवता श्रोणा नक्षत्रं विष्णुर्देवता
श्रविष्ठा नक्षत्रं वसवो – [ ] 27

TS 4.4.10.2 - Padam

अ॒र्य॒मा । दे॒वता॑ । फ॒ल्गु॒नी इति॑ । नक्ष॑त्रम् । भ॒गः । दे॒वता॑ । ह॒स्तः ।
नक्ष॑त्रम् । स॒विता॑ । दे॒वता॑ । चि॒त्रा । नक्ष॑त्रम् । इन्द्रः॑ । दे॒वता॑ ।
स्वा॒ती । नक्ष॑त्रम् । वा॒युः । दे॒वता॑ । वि॒शा॒खे इति॑ वि - शा॒खे ।
नक्ष॑त्रम् । इन्द्रा॒ग्नी इतीन्द्र॑ - अ॒ग्नी । दे॒वता॑ । अ॒नू॒रा॒धा
इत्य॑नु - रा॒धाः । नक्ष॑त्रम् । मि॒त्रः । दे॒वता॑ । रो॒हि॒णी । नक्ष॑त्रम् ।
इन्द्रः॑ । दे॒वता॑ । वि॒च॒ृता॒विति॑ वि - च॒ृतौ । नक्ष॑त्रम् । पि॒तरः॑ ।
दे॒वता॑ । अ॒षा॒ढाः । नक्ष॑त्रम् । आ॒पः । दे॒वता॑ । अ॒षा॒ढाः । नक्ष॑त्रम् ।
वि॒श्वे॑ । दे॒वाः । दे॒वता॑ । श्रो॒णा । नक्ष॑त्रम् । वि॒ष्णुः । दे॒वता॑ ।
श्र॒वि॒ष्ठाः । नक्ष॑त्रम् । व॒स॒वः । 27 (50)

TS 4.4.10.3

दे॒वता॑ श॒तभि॒षङ् नक्ष॑त्रमिन्द्रो दे॒वता॑ प्रो॒ष्ठप॒दा नक्ष॑त्रमज॒ एक॑पाद्
दे॒वता॑ प्रो॒ष्ठप॒दा नक्ष॑त्रमहि॒र्बु॒दि॒ध्नयो॑ दे॒वता॑ रे॒वती॑ नक्ष॑त्रं पू॒षा दे॒वता॑
ऽश्व॑यु॒जौ नक्ष॑त्रमश्वि॒नौ दे॒वता॑ ऽप॒भर॑णीर्नक्ष॑त्रं य॒मो दे॒वता॑
पू॒र्णा प॒श्चाद् यत् ते॑ दे॒वा अ॒दधुः॑ ॥ 28

TS 4.4.10.3 - Padam

दे॒वता॑ । श॒तभि॑ष॒गिति॑ श॒त – भि॒षक् । नक्ष॑त्रम् । इन्द्रः॑ । दे॒वता॑ ।
प्रो॒ष्ठप॒दा इति॑ प्रो॒ष्ठ – प॒दाः । नक्ष॑त्रम् । अ॒जः ।
ए॒कपा॒दित्ये॒क – पा॒त् । दे॒वता॑ । प्रो॒ष्ठप॒दा इति॑ प्रो॒ष्ठ – प॒दाः ।
नक्ष॑त्रम् । अ॒हिः । बु॒द्धि॒नयः॑ । दे॒वता॑ । रे॒वती॑ । नक्ष॑त्रम् । पू॒षा ।
दे॒वता॑ । अ॒श्वयु॒जावि॒त्यश्च॑ – यु॒जौ । नक्ष॑त्रम् । अ॒श्विनौ॑ । दे॒वता॑ ।
अ॒पभ॑रणी॒रित्य॑प – भ॑रणीः । नक्ष॑त्रम् । य॒मः । दे॒वता॑ । पू॒र्णा ।
प॒श्चात् । यत् । ते । दे॒वाः । अ॒दधुः॑ ॥ 28 (33)

(फल्गु॑नी नक्ष॑त्रं – वै॒सव॑ – स्त्रय॑स्त्रि॒ंशच्च॑) (A10)

TS 4.4.11.1

मधु॑श्च मा॒धव॑श्च वा॒सन्ति॑कावृ॒तू शु॒क्रश्च॑ शु॒चिश्च॑ ग्रै॒ष्मावृ॒तू
नभ॑श्च न॒भस्य॑श्च वा॒र्षिका॑वृ॒तू इ॒षश्चो॒र्जश्च॑ शा॒रदा॑वृ॒तू
सह॑श्च स॒हस्य॑श्च है॒मन्ति॑कावृ॒तू तप॑श्च त॒पस्य॑श्च शै॒शिरा॑वृ॒तू
अ॒ग्ने-र॑न्त॒श्श्ले॒षोऽसि॑ क॒ल्पेतां॑ द्या॒वापृ॑थि॒वी क॒ल्पन्ता॑मा॒प ओष॑धीः
क॒ल्पन्ता॑म॒ग्नयः॑ पृथ॒ङ् मम॑ ज्यैष्ण्याय॑ स॒व्रता॑ – [ ] 29

TS 4.4.11.1 - Padam

मधुः॑ । च॒ । मा॒ध॒वः॑ । च॒ । वा॒स॒न्ति॑कौ । ऋ॒तू इति॑ । शु॒क्रः॑ । च॒ ।
शु॒चिः॑ । च॒ । ग्रै॒ष्मौ॑ । ऋ॒तू इति॑ । न॒भः॑ । च॒ । न॒भ॒स्यः॑ । च॒ ।
वा॒र्षि॑कौ । ऋ॒तू इति॑ । इ॒षः॑ । च॒ । ऊ॒र्जः॑ । च॒ । शा॒र॒दौ । ऋ॒तू इति॑ ।
स॒हः॑ । च॒ । स॒ह॒स्यः॑ । च॒ । है॒म॒न्ति॑कौ । ऋ॒तू इति॑ । त॒पः॑ । च॒ ।
त॒प॒स्यः॑ । च॒ । शै॒शि॒रौ । ऋ॒तू इति॑ । अ॒ग्नेः॑ ।
अ॒न्त॒श्श॒लेष॑ इत्यन्तः – श॒लेषः॑ । अ॒सि॑ । क॒ल्पे॑ताम् । द्या॒वापृ॑थि॒वी
इति॑ द्या॒वा – पृ॒थि॒वी । क॒ल्प॒न्ता॒म् । आ॒पः॑ । ओ॒ष॒धीः॑ । क॒ल्प॒न्ता॒म् ।
अ॒ग्नयः॑ । पृ॒थक् । म॒म । ज्यै॒ष्ठ्या॑य ।
स॒व॒ता इति॑ स-व॒ताः । 29 (50)

TS 4.4.11.2

ये॑ ऽग्नयः॒ सम॑नसो ऽन्त॒रा द्या॒वापृ॑थि॒वी शै॒शि॒रावृ॑तू अ॒भि क॒ल्प॑मा॒ना
इ॒न्द्रमि॑व दे॒वा अ॒भि सं वि॑शन्तु स॒य॒च्च प्र॑चे॒ताश्चा॒ग्नेः सोम॑स्य
सूर्य॑स्यो-ग्रा च॒ भी॒मा च॒ पि॒तृ॒णां य॑मस्येन्द्रस्य ध्रु॒वा च॒ पृ॒थि॒वी च॒
दे॒वस्य॑ स॒वि॒तु॒र्म॒रुतां॑ व॒रु॒णस्य॑ ध॒र्त्री च॒ ध॒रि॒त्री च॒ मि॒त्राव॑रुणयोर्
मि॒त्रस्य॑ धा॒तुः प्रा॒ची च॒ प्र॒ती॒ची च॒ व॒सूना॑ रु॒द्राणा॑ – [ ] 30

TS 4.4.11.2 - Padam

ये । अ॒ग्नयः॑ । स॒मन॑स इति स – म॒नसः॑ । अ॒न्तरा॑ । द्या॒वापृ॑थि॒वी
इति॑ द्या॒वा – पृ॒थि॒वी । शै॒शिरौ॑ । ऋ॒तू इति॑ । अ॒भीति॑ । क॒ल्पमा॑नाः ।
इन्द्र॑म् । इ॒व । दे॒वाः । अ॒भि । स॒मिति॑ । वि॒शन्तु॑ । स॒य॑दिति॑
सं – यत् । च । प्र॒चे॒ता इति॑ प्र – चे॒ताः । च । अ॒ग्नेः ।
सोम॑स्य । सूर्य॑स्य । उ॒ग्रा । च । भी॒मा । च । पि॒तृणा॑म् । य॒मस्य॑ ।
इन्द्र॑स्य । ध्रु॒वा । च । पृ॒थि॒वी । च । दे॒वस्य॑ । स॒वितुः॑ ।
म॒रुता॑म् । व॒रुण॑स्य । ध॒र्त्री । च । ध॒रि॒त्री । च ।
मि॒त्राव॑रुणयो॒रिति॑ मि॒त्रा – व॒रुण॑योः । मि॒त्रस्य॑ । धा॒तुः । प्रा॒ची॑ ।
च । प्र॒ती॒ची॑ । च । व॒सूना॑म् । रु॒द्राणां॑ । 30 (50)

TS 4.4.11.3

–मा॒दि॒त्यानां॑ ते तेऽधि॑प॒तय॑स्तेभ्यो नम॑स्ते नो मृ॒डय॑न्तु ते यं द्वि॒ष्मो
यश्च॑ नो द्वेष्टि॑ तं वो॒ जंभे॑ द॒धामि॑ स॒हस्र॑स्य प्र॒मा अ॑सि स॒हस्र॑स्य
प्र॒ति॒मा अ॑सि स॒हस्र॑स्य वि॒मा अ॑सि स॒हस्र॑स्योन्मा अ॑सि सा॒हस्रो॑ऽसि

स॒हस्रा॑य त्वे॒मा मे॑ अ॒ग्न इ॑ष्टका धे॒नवः॑ स॒न्त्वेका॑ च श॒तं च॑ स॒हस्रं॑
चा॒युतं॑ च – [ ] 31

TS 4.4.11.3 - Padam

आ॒दि॒त्याना॑म् । ते । ते । अधि॑पतय इत्यधि॑-प॒तयः॑ । तेभ्यः॑ । नमः॑ ।
ते । नः । मृ॒डय॑न्तु । ते । यम् । द्वि॒ष्मः । यः । च । नः । द्वेष्टि॑ ।
तम् । वः । जंभे॑ । द॒धामि॑ । स॒हस्र॑स्य । प्र॒मेति॑ प्र – मा । अ॒सि ।
स॒हस्र॑स्य । प्र॒तिमेति॑ प्रति – मा । अ॒सि । स॒हस्र॑स्य ।
वि॒मेति॑ वि – मा । अ॒सि । स॒हस्र॑स्य । उ॒न्मेत्यु॑त् – मा । अ॒सि ।
सा॒हस्रः॑ । अ॒सि । स॒हस्रा॑य । त्वा । इ॒माः । मे । अ॒ग्ने । इ॑ष्टकाः ।
धे॒नवः॑ । स॒न्तु । ए॒का । च । श॒तम् । च । स॒हस्र॑म् । च ।
अ॒युत॑म् । च । 31 (50)

TS 4.4.11.4

नि॒युतं॑ च प्र॒युतं॑ चा॒र्बुदं॑ च न्य॒र्बुदं॑ च स॒मुद्र॑श्च म॒द्ध्यं चान्त॑श्च
परा॒र्द्धश्चे॒मा मे॑ अ॒ग्न इ॑ष्टका धे॒नवः॑ स॒न्तु ष॑ष्टिः स॒हस्र॑म॒युत-
मक्षी॑यमाणा ऋ॒तस्थाः॑ स्थ॒र्तावृ॑धो घृ॒तश्रु॑तो मधु॒श्रुत॑ ऊ॒र्जस्व॑तीः

स्व॒धा॒वि॒नी॒स्ता॒ मे॒ अ॒ग्न॒ इ॒ष्ट॒का॒ धे॒न॒वः॑ स॒न्तु॒ वि॒रा॒जो॒ नाम॑
का॒म॒दु॒घा॒ अ॒मु॒त्रा॒मु॒ष्मिन्॑ लो॒के ॥ 32

TS 4.4.11.4 - Padam

नि॒यु॒त॒मि॒ति॒ नि॒ – यु॒तम्॑ । च॒ । प्र॒यु॒त॒मि॒ति॒ प्र॒-यु॒तम्॑ । च॒ । अ॒र्बु॒दम्॑ ।
च॒ । न्य॒र्बु॒द॒मि॒ति॒ नि॒ – अ॒र्बु॒दम्॑ । च॒ । स॒मु॒द्रः॑ । च॒ । म॒द्ध्यम्॑ । च॒ ।
अ॒न्तः॑ । च॒ । प॒रा॒र्द्ध॒ इति॑ प॒र – अ॒र्द्धः॑ । च॒ । इ॒माः॑ । मे॒ । अ॒ग्ने॒ ।
इ॒ष्ट॒काः॑ । धे॒न॒वः॑ । स॒न्तु॒ । ष॒ष्टिः॑ । स॒ह॒स्रम्॑ । अ॒यु॒तम्॑ ।
अ॒क्षी॒य॒मा॒णाः॑ । ऋ॒त॒स्था॒ इत्यृ॑त – स्थाः॑ । स्थ॒ ।
ऋ॒ता॒वृ॒ध॒ इत्यृ॑त – वृ॒धः॑ । घृ॒त॒श्रु॒त॒ इति॑ घृ॒त – श्रु॒तः॑ ।
म॒धु॒श्रु॒त॒ इति॑ म॒धु – श्रु॒तः॑ । ऊ॒र्ज॒स्व॒तीः॑ । स्व॒धा॒वि॒नी॒रि॒ति॑
स्व॒धा – वि॒नीः॑ । ताः॑ । मे॒ । अ॒ग्ने॒ । इ॒ष्ट॒काः॑ । धे॒न॒वः॑ । स॒न्तु॒ ।
वि॒रा॒ज॒ इति॑ वि – रा॒जः॑ । ना॒म॑ । का॒म॒दु॒घा॒ इति॑ का॒म – दु॒घाः॑ ।
अ॒मु॒त्र॑ । अ॒मु॒ष्मिन्॑ । लो॒के ॥ 32 (45)

(स॒व॒ता – रु॒द्रा॒णा – म॒यु॒तञ्च॑ – पञ्च॑च॒त्वा॒रि॒ञ्श॒च्च) (A11)

TS 4.4.12.1

स॒मिद्-दि॒शामा॒शया॑ नः सुव॒र्विन्म॒धो-रतो॑ मा॒धवः॑ पा॒त्वस्मान् ।
अ॒ग्निर्दे॒वो दु॒ष्टरी॑तु-रदा॒भ्य इ॒दं क्ष॒त्रं र॒क्षतु॑ पा॒त्वस्मान् ॥
रथ॑न्त॒रं साम॑भिः पा॒त्वस्मान् गा॒यत्री छ॒न्दसां॑ वि॒श्वरू॑पा ।
त्रि॒वृ॒न्नो वि॒ष्टया॑ स्तोमो अ॒ह्नां स॒मुद्रो॑ वा॒त इ॒दमो॑जः पि॒प॒र्तु ॥
उ॒ग्रा दि॒शा-म॒भिभू॑तिर्वयो॒धाः शु॒चिः शु॒क्रे अ॒हन्यो॑ज॒सीना॑ ।
इ॒न्द्राधि॑पतिः पि॒प॒ताद॒तो नो॑ म॒हि - [ ] 33

TS 4.4.12.1 - Padam

स॒मिदि॑ति॒ सम् - इत् । दि॒शाम् । आ॒शया॑ । नः । सुव॒र्विदि॑ति॒
सुवः॑ - वि॒त् । म॒धोः । अ॒तः । मा॒धवः । पा॒तु । अ॒स्मान् ॥ अ॒ग्निः ।
दे॒वः । दु॒ष्टरी॑तुः । अ॒दा॒भ्यः । इ॒दम् । क्ष॒त्रम् । र॒क्षतु॑ । पा॒तु ।
अ॒स्मान् ॥ रथ॑न्त॒रमि॑ति॒ रथं॑ - त॒रम् । साम॑भि॒रिति॑ साम॑ - भिः ।
पा॒तु । अ॒स्मान् । गा॒यत्री । छ॒न्दसाम् । वि॒श्वरू॑पेति॒ विश्व॑ - रू॒पा ॥
त्रि॒वृदि॑ति॒ त्रि-वृ॑त् । नः । वि॒ष्टये॑ति॒ वि - स्थ॑या । स्तोमः॑ । अ॒ह्नाम् ।
स॒मुद्रः॑ । वा॒तः । इ॒दम् । ओ॒जः । पि॒प॒र्तु ॥ उ॒ग्रा । दि॒शाम् ।
अ॒भिभू॑ति॒रित्य॑भि - भू॒तिः । वयो॑धा इति॒ वयः- धाः । शु॒चिः ।

शु॒क्रे । अ॒ह॒नि । ओ॒ज॒सी॒ना ॥ इन्द्र॑ । अधि॒पति॑रित्यधि – पतिः ।

पि॒पृ॒तात् । अतः॑ । नः॑ । महि॑ । 33 (50)

TS 4.4.12.2

क्ष॒त्रं वि॒श्वतो॑ धा॒रये॑दं ॥

बृ॒हत् सा॒म क्ष॒त्रभृ॑द्-वृ॒द्धवृ॑ष्णियं त्रि॒ष्टुभा॑जः शु॒भित॑-मु॒ग्रवी॑रं ।

इन्द्र॑ स्तोमे॒न पञ्च॑द॒शेन॑ म॒द्ध्यमि॑दं वा॒तेन॑ स॒गरे॑ण रक्ष ॥

प्रा॒ची दि॒शाꣳ स॒हय॑शा य॒शस्व॑ती वि॒श्वे दे॒वाः प्रा॒वृषा॑ ऽह्नाꣳ
सु॒वर्व॑ती ।

इ॒दं क्ष॒त्रं दु॒ष्टर॑-म॒स्त्वो॒जो ऽना॑धृष्टꣳ स॒हस्रि॑यꣳ स॒हस्व॑त् ॥

वै॒रूपे॑ सा॒मन्नि॒ह तच्छ॑के॒म जग॑त्यैनं वि॒क्ष्वाऽऽ वे॑शयामः ।

वि॒श्वे दे॒वाः सप्त॑द॒शेन॑ – [ ] 34

TS 4.4.12.2 - Padam

क्ष॒त्रम् । वि॒श्वतः॑ । धा॒रय॑ । इ॒दम् ॥ बृ॒हत् । सा॒म । क्ष॒त्रभृ॑दिति

क्ष॒त्र – भृ॑त् । वृ॒द्धवृ॑ष्णियमिति वृ॒द्ध-वृ॑ष्णियम् । त्रि॒ष्टुभा॑ । ओ॒जः ।

शु॒भित॑म् । उ॒ग्रवी॑र॒मित्यु॑ग्र – वी॒रम् ॥ इन्द्र॑ । स्तोमे॑न । पञ्च॑द॒शेने॑ति
पञ्च॑ – द॒शेन॑ । म॒द्ध्यम् ॥ इ॒दम् । वा॒तेन॑ । स॒गरे॑ण । र॒क्ष ॥ प्रा॒ची ॥
दि॒शाम् । स॒हय॑शा इति॑ स॒ह – य॒शाः । य॒शस्व॑ती । वि॒श्वे ॥ दे॒वाः ।
प्रा॒वृषा॑ ॥ अ॒हाम् । सु॒वर्व॑तीति॑ सु॒वः – व॒ती ॥ इ॒दम् । क्ष॒त्रम् ।
दु॒ष्टर॑म् । अ॒स्तु । ओ॒जः । अ॒नाधृ॑ष्ट॒मित्य॑ना – धृ॒ष्टम् । स॒हस्रि॑यम् ।
स॒हस्व॑त् ॥ वै॒रूपे॑ । सा॒मन् ॥ इ॒ह । तत् । श॒के॒म् । ज॒गत्या॑ । ए॒नम् ।
वि॒क्षु । ए॒ति । वे॒शया॑मः ॥ वि॒श्वे ॥ दे॒वाः ।

स॒प्तद॒शेने॑ति॑ स॒प्त – द॒शेन॑ । 34 (50)

TS 4.4.12.3

व॒र्च इ॒दं क्ष॒त्रं स॒लिल॑वा॒त-मु॒ग्रं ॥

ध॒र्त्री दि॒शां क्ष॒त्रमि॒दं दा॑धा॒रोप॒स्थाऽऽशा॑नां मि॒त्रव॑द॒स्त्वो॒जः ।

मि॒त्राव॑रुणा श॒रदा॑ऽह्नां चि॒किलू॑ अ॒स्मै रा॒ष्ट्राय॑ म॒हि श॒र्म य॑च्छ॒तं ॥

वै॒रा॒जे सा॒मन्ना॑धि॒ मे म॒नीषा॑ऽनु॒ष्टुभा॑ संभृ॒तं वी॒र्यं॑ स॒हः ।

इ॒दं क्ष॒त्रं मि॒त्रव॑दा॒र्द्रदा॑नु मि॒त्राव॑रुणा र॒क्षत॑-मा॒धिप॑त्यैः ॥

स॒म्राड् दि॒शाꣳ स॒हसाम्नी॑ स॒हस्व॒त्यृ॒तुर् हे॒मन्तो॑ वि॒ष्टया॑ नः पि॒प॒र्तु ।

अ॒व॒स्यु॒वा॒ता – [ ] 35

TS 4.4.12.3 - Padam

व॒र्चः । इ॒दम् । क्ष॒त्रम् । स॒लि॒ल॒वा॒त॒मि॒ति॑ स॒लि॒ल – वा॒तम् । उ॒ग्रम् ॥

ध॒र्त्री । दि॒शाम् । क्ष॒त्रम् । इ॒दम् । दा॒धार । उ॒प॒स्थे॒त्यु॒प – स्था ।

आ॒शा॒ना॒म् । मि॒त्र॒व॒दि॒ति॑ मि॒त्र – व॒त् । अ॒स्तु । ओ॒जः ॥ मि॒त्रा॒व॒रु॒णे॒ति॑

मि॒त्रा – व॒रु॒णा । श॒र॒दा । अ॒ह्ना॒म् । चि॒कि॒न् नू॒ इति॑ । अ॒स्मै । रा॒ष्ट्रा॒य ।

म॒हि । श॒र्म । य॒च्छ॒तम् ॥ वै॒रा॒जे । सा॒म॒न् ।

अ॒धी॒ति॑ । मे । म॒नी॒षा । अ॒नु॒ष्टु॒भे॒त्य॒नु – स्तु॒भा ॥

सं॒भृ॒त॒मि॒ति॑ सं – भृ॒तम् । वी॒र्य॑म् । स॒हः ॥ इ॒दम् । क्ष॒त्रम् ।

मि॒त्र॒व॒दि॒ति॑ मि॒त्र – व॒त् । आ॒र्द्र॒दा॒न्वि॒त्या॒र्द्र – दा॒नु ।

मि॒त्रा॒व॒रु॒णे॒ति॑ मि॒त्रा – व॒रु॒णा । र॒क्ष॒तम् । आ॒धि॒प॒त्यै॒रि॒त्या॒धि॒प॒त्यैः ॥

स॒म्रा॒डि॒ति॑ स॒म् – राट् । दि॒शाम् । स॒ह॒सा॒म्नी॒ति॑ स॒ह – सा॒म्नी ।

स॒ह॒स्व॒ती । ऋ॒तुः । हे॒म॒न्तः । वि॒ष्ट॒ये॒ति॑ वि – स्थ॒या । नः । पि॒प॒र्तु ॥

अ॒व॒स्यु॒वा॒ता इ॒त्य॒व॒स्यु – वा॒ताः । 35 (50)

TS 4.4.12.4

बृ॒हती॑र्नु श॒क्वरी॑रि॒मं य॒ज्ञम॑वन्तु नो घृ॒ताचीः॑ ॥
सुव॑र्वती सु॒दुघा॑ नः पय॑स्वती दि॒शां दे॒व्यव॑तु नो घृ॒ताचीः॑ ।
त्वं गो॒पाः पु॒रए॑तो॒त प॒श्चाद् बृ॑ह॒स्पते॑ या॒म्यां यु॑ङ्ग्धि॒ वाचं॑ ॥
ऊ॒र्ध्वा दि॒शां र॑न्ति॒राशौ॑ष॒धीनां॑ सँव॒थ्सरे॑ण स॒विता॑ नो अ॒ह्नां ।
रे॒वथ् सा॒माति॑च्छन्दा उ छ॒न्दो ऽजा॑तशत्रुः स्यो॒ना नो॑ अस्तु ॥
स्तो॒मत्र॑यस्त्रि॒ंशे भु॑वनस्य प॒त्नि वि॑वस्व॒द्वाते॑ अ॒भि नो॑ – [ ] 36

TS 4.4.12.4 - Padam

बृ॒हतीः॑ । नु । श॒क्वरीः॑ । इ॒मम् । य॒ज्ञम् । अ॒वन्तु॑ । नः । घृ॒ताचीः॑ ।
सुव॑र्वतीति सु॒वः – व॒ती । सु॒दुघे॑ति सु – दु॒घा । नः । पय॑स्वती ।
दि॒शाम् । दे॒वी । अ॒वतु॑ । नः । घृ॒ताचीः॑ ॥ त्वम् । गो॒पा इति॑
गो – पाः । पु॒रए॑तेति पु॒रः – ए॒ता । उ॒त । प॒श्चात् । बृ॑ह॒स्पते॑ ।
या॒म्याम् । यु॑ङ्ग्धि॒ वाचम्॑ ॥ ऊ॒र्ध्वा । दि॒शाम् । र॑न्तिः । आ॒शा ।
ओ॒ष॒धीनाम्॑ । सँव॒थ्सरे॑णेति सं-व॒थ्सरे॑ण । स॒विता॑ । नः । अ॒ह्नाम् ॥
रे॒वत् । सा॒म । अ॒ति॒च्छन्दा॑ इत्यति – छ॒न्दाः । उ । छ॒न्दः ।
अ॒जा॒तश॒त्रुरि॒त्यजा॑त – श॒त्रुः । स्यो॒ना । नः । अ॒स्तु ॥

स्तोम॑त्रयस्त्रि॒ञ्श इति॑ स्तोम॑ – त्रयस्त्रि॒ञ्शे । भुवन॑स्य । प॒त्नि ।
विव॑स्वद्वा॒त इति॑ विव॑स्वत् – वा॒ते । अ॒भीति॑ । नः । 36 (50)

TS 4.4.12.5

गृणा॑हि ।

घृ॒तव॑ती स॒वित॑-राधि॒पत्यैः॑ प॒यस्व॑ती र॒न्ति-रा॑शा नो अस्तु ॥
ध्रु॒वा दि॒शां वि॑ष्णुप॒त्न्यघो॑रा ऽस्ये॒शाना॑ सह॒सो या म॒नोता॑ ॥
बृ॒हस्प॑तिर् मा॒तरि॑श्चो॒त वा॒युः स॒न्धुवा॑ना वा॒ता अ॒भि नो॑ गृणन्तु ॥
विष्टं॑भो दि॒वो ध॒रुणः॑ पृथि॒व्या अ॒स्ये॒शाना॑ जग॒तो वि॑ष्णुप॒त्नी ।
वि॒श्वव्य॑चा इ॒षय॑न्ती सु॒भूतिः॑ शि॒वा नो॑ अ॒स्त्वदि॑तिरु॒पस्थे॑ ॥
वै॒श्वान॑रो न ऊ॒त्या पृ॒ष्ठो दि॒व्यनु॑ नो ( ) ऽद्या॒नुम॑ति-र॒न्विद॑नुम॒ते त्वं
क॒या नश्चि॒त्र आ भु॑वत् को अ॒द्य यु॑ङ्क्ते ॥ 37

TS 4.4.12.5 - Padam

गृणा॑हि ॥ घृ॒तव॑तीति॒ घृ॒त – व॑ती । स॒वितः॑ ।
आधि॑पत्यैरित्याधि॒-प॒त्यैः । प॒यस्व॑ती । र॒न्तिः । आ॒शा । नः ।
अस्तु॑ ॥ ध्रु॒वा । दि॒शाम् । वि॑ष्णुप॒त्नीति॒ वि॑ष्णु – प॒त्नी । अ॒घोरा॑ ।

अस्य । ईशाना । सहसः । या । मनोता ॥ बृहस्पतिः । मातरिश्वा ।
उत । वायुः । सन्धुवाना इति सम् – धुवानाः । वाताः । अभीति ।
नः । गृणन्तु ॥ विष्टंभ इति वि-स्तंभः । दिवः । धरुणः । पृथिव्याः ।
अस्य । ईशाना । जगतः । विष्णुपत्नीति विष्णु – पत्नी ॥
विश्वव्यचा इति विश्व – व्यचाः । इषयन्ती । सुभूतिरिति सु-भूतिः ।
शिवा । नः । अस्तु । अदितिः । उपस्थ इत्युप – स्थे ॥ वैश्वानरः ।
नः । ऊत्या । पृष्टः । दिवि । अन्विति । नः ( ) । अद्य ।
अनुमतिरित्यनु – मतिः । अन्विति । इत् ।
अनुमत इत्यनु – मते । त्वम् । कया । नः । चित्रः । एति । भुवत् ।
कः । अद्य । युङ्क्ते ॥ 37 (64) (महि – सप्तदशेना – वस्युवाता –
अभि नो – ऽनु न – श्वतुर्दश च) (A12)

पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – चतुर्थः प्रश्नः

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :-

(रश्मिरसि – राज्यस्य – यं पुरो हरिकेशो – ऽग्निर्मूढे –
न्द्राग्निभ्यां – बृहस्पतिर् – भूयस्कृद – स्यग्निना विश्वाषाट् –
प्रजापतिर्मनसा – कृत्तिका – मधुश्च – समिदिशां – द्वादश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(रश्मिरसि – प्रति धेनु – मसि स्तनयितुसनिर – स्यादित्यानां –
सप्तत्रिंशत्)

First and Last Padam of Fourth Prasnam of Kandam 4 :-

(रश्मिरसि – को अद्य युङ्क्ते)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

चतुर्थ काण्डे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः ॥

पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – चतुर्थः प्रश्नः

Details of Panchati and Padam for Kandam 4 , Prasanam 4 – (TS 4.4)

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	3	143
Anuvakam 2	3	140
Anuvakam 3	3	178
Anuvakam 4	8	405
Anuvakam 5	2	98
Anuvakam 6	2	129
Anuvakam 7	2	82
Anuvakam 8	1	49
Anuvakam 9	1	71
Anuvakam 10	3	133
Anuvakam 11	4	195
Anuvakam 12	5	264
Total →	37	1887

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in